

DE KATHOLIEKE CONTRAREFORMATIE IN DE 21STE EEUW

HIJ IS VERREZEN!

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT / P106088

V. U. : L. OORTS, HEIDEWEG 14, B-2980 ZOERSEL

NR. 117 / MEI-JUNI 2022

AFGIFTEKANTOOR : ANTWERPEN X

IS DE TOEWIJDING VAN RUSLAND DOOR PAUS FRANCISCUS GELDIG ?

Op 25 maart, hoogfeest van Maria-Boodschap, sprak paus Franciscus in de Sint-Pietersbasiliek een Akte van toewijding aan het Onbevleete Hart van Maria uit. Is dit de toewijding die door Onze-Lieve-Vrouw al zo lang gevraagd wordt? Mogen we ze als geldig beschouwen? Broeder Bruno van Jezus-Maria probeert op deze vragen een eerlijk antwoord te geven.

HET gaat met deze toewijding eigenlijk als met de "nieuwe mis" (*novus Ordo Missae*) van Paulus VI die vijftig jaar geleden, in 1970, afgekondigd werd en in de plaats kwam van de aloude tridentijnse ritus. Was de consecratie, uitgesproken volgens deze nieuwe misritus, geldig of niet? Als het een geldige consecratie was, dan ging het werkelijk om het Lichaam van Christus; als ze niet geldig was, dan was het gewoon brood dat men vereerde en tijdens de communie nuttigde.

Als theoloog onderzocht onze vader, abbé de Nantes, deze kwestie ten gronde. Hij stelde vast dat alle kerken de nieuwe ritus aanvaard hadden, zonder geestdrift, maar ook zonder opstandigheid. Wie dus beweerde dat de "mis van Paulus VI" ongeldig was, zei eigenlijk dat men overal in de zondagsmis gewoon brood vereerde en nuttigde... Dat kwam er op neer dat de machten van de hel de Kerk overweldigd zouden hebben, wat onmogelijk is, overeenkomstig de belofte van Jezus.

Op 13 juni 1929 was Onze-Lieve-Vrouw naar het Spaanse grensstadje Tui gekomen om aan Lucia te zeggen : « **De tijd is gekomen om Rusland aan mijn Onbevleete Hart toe te wijden** » opdat het land zich zou bekeren en men vrede zou hebben.

Maar Pius XI deed of hij doof was, om zijn politiek van verstandhouding met de Sovjet-Unie te redden. Tien jaar later zette het niet-aanvalspact tussen Duitsland en de USSR de Tweede Wereldoorlog in gang. In 1939 was het omwille van Polen dat het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk de oorlog verklaarden aan Hitler-Duitsland. Vandaag staan wij op het punt te herbeginnen omwille van Oekraïne. In de periode daartussen heeft geen enkele paus er echter in toegestemd om een beroep te doen op het Onbevleete Hart van Maria, door uit te voeren wat Zij vroeg en de wereldwijde « synode » van de bisschoppen in eenheid met Rome bijeen te roepen om Rusland toe te wijden.

Vandaag heeft paus Franciscus wél die toewijding gedaan ; en de bisschoppen volgden “synodaal”. Het gebeurde op een erg ontroerende manier en blijkbaar volgt ook het « volk van God » ! Iedereen spreekt over Onze-Lieve-Vrouw van Fatima en vraagt wat er de betekenis van is. Want Franciscus mag haar dan wel niet bij naam vernoemen, maar hij richt zich tot haar beeld, zoveel is duidelijk. Niet iedereen kent haar echter en de woorden van de Opperherder zelf lijken te doen alsof zij niet bestaat. Zijn toespraak roept werkelijk het tafereel op van de grote stad « voor de helft in puin », die geprofeet werd en die de drie zienertjes met hun eigen ogen aanschouwd hebben op 13 juli 1917, in het derde deel van het grote “Geheim”.

Laten we de toewijding herlezen die paus Franciscus op 25 maart uitgesproken heeft, op een pathetische toon, zich richtend tot Onze-Lieve-Vrouw van Fatima :

« *O Maria, Moeder van God en onze Moeder, in deze tijd van beproeving wenden wij ons tot U.* » “Wij” is hier majesteitsmeervoud. « *Als onze Moeder hebt Gij ons lief en kent Gij ons : geen zorg van ons hart is voor U verborgen.* » Gij kent onze ideeën en opvattingen... « *Moeder van barmhartigheid, hoe vaak hebben wij uw waakzame zorg ervaren en uw vredige aanwezigheid.* » Vooral in Fatima, waarvan de paus de naam niet eenmaal zal uitspreken ! « *Gij houdt nooit op ons te leiden naar Jezus, de Vrededorst...* » door het dagelijkse bidden van het rozenhoedje : blijde, droeve en glorierijke mysteries, heel het mysterie dus van Jezus... die de Vorst van deze wereld overwonnen heeft, uw onverzoenlijke Tegenstander sinds de zonde van Eva. O voorbestemde “Vrouw”, nieuwe Eva, Moeder van de Messias, onze Verlosser !

« *Toch zijn wij van dat pad van vrede afgedwaald.* » Zoals Kaïn die zijn broeder Abel doodde, na de ongehoorzaamheid van hun ouders aan God. « *Wij zijn de les vergeten die wij geleerd hebben uit de tragedies van de vorige eeuw, uit de opoffering van de miljoenen die in twee wereldoorlogen omge-*

komen zijn. » Wij zijn vooral de « les » vergeten die Gij ons in Fatima zijt komen geven : « **Jullie hebben de hel gezien waar de zielen van de arme zondaars naartoe gaan** », dat is de eerste les ; en tegelijkertijd hebt Gij het middel gegeven om daaraan te ontkomen : « **Om hen te redden wil God in de wereld de devotie tot mijn Onbevleete Hart instellen. Als men doet wat ik jullie ga vragen, zullen veel zielen gered worden en zal men vrede hebben.** » Maar wij hebben er niets mee gedaan. Dat is onze grote fout, onze ondankbaarheid, ons beledigend miskennen en misprijzen van uw plannen, van het plan van uw en onze allerliefste hemelse Vader.

Het gaat om de devotie tot het Onbevleete Hart, Heilige Vader, en niet om de eredienst van de Mens die uw noodlottige voorganger op de Stoel van Petrus geproclameerd heeft. Die voorganger verdient werkelijk de naam van « Satan », die Jezus heeft durven geven aan Petrus zelf toen de apostel Hem wou doen afzien van het Kruis. En vandaag wil u dat blijkbaar ook doen :

« *Wij hebben de verbintenissen die wij als gemeenschap van naties zijn aangegaan, veronachtzaamd.* » De Volkerenbond, later de Verenigde Naties waar Paulus VI de “godsdienstvrijheid” is gaan uitroepen ! En inderdaad : « *Wij hebben de vredesdromen van de volkeren en de hoop van de jongeren verraden* » omdat we ons afgekeerd hebben van uw Onbevleete Hart, waarvan Lucia, Francisco en Jacinta ons openbaarden dat zij eraan waren toevertrouwd. Er is niets méér tegengesteld aan het plan van dat Onbevleete Hart dan de aansluiting van de katholieke Kerk bij de UNO ! De Tegenkerk !

« *Wij werden ziek van hebzucht.* » Die ziekte heeft een naam, het is het kapitalo-socialisme van het Westen dat door het Rusland van Poetin verworpen wordt. Heilige Vader, het is de begeerte die voortvloeit uit de erfzonde en de remedie ertegen is de bekering. Het is heel de betekenis van deze toewijding die de H. Maagd Maria u gevraagd heeft uit te spreken : opdat Rusland gespaard zou blijven van die ziekte. Onze-Lieve-Vrouw van Fatima heeft het beloofd op het einde van haar derde Geheim, op 13 juli 1917 : « **De H. Vader zal Rusland aan mij toewijden dat zich zal bekeren ; en aan de wereld zal een zekere tijd van vrede geschonken worden.** » Het is die toewijding die u nu verricht, daar kan geen twijfel over bestaan.

Niettemin hebben we nog altijd niet horen spreken over de zonde. Dat volgt nu : « *Wij dachten alleen aan onze eigen nationalistische belangen.* » Is dat geen tikfout van uw secretaris ? Ongetwijfeld hebt u zelf, Heilige Vader, « kapitalistische » in plaats van « nationalistische » geschreven. Want als het nationalisme een zonde is, dan had bisschop Cauchon gelijk toen hij de H. Jeanne d'Arc op de brandstapel zette !

« *Wij werden onverschillig en verstrikt in onze egoïstische behoeften en zorgen.* » De onverschilligheid is de vrucht van de “godsdienstvrijheid”, Heilige Vader, en het egoïsme die van de “cultus van de

Mens". De Mens is voor iedereen : ik, ik, ik... « *Wij kozen ervoor God te negeren* » – de eredienst van de Mens heeft de eredienst van God weggeveegd – « *en tevreden te zijn met onze illusies, arrogant en agressief te worden* » – moord, ongerechtvaardigde oorlogen, vervolgingen zoals aangekondigd door Onze-Lieve-Vrouw van Fatima – « *onschuldige levens te onderdrukken en voorraden wapens aan te leggen. Wij zijn niet langer de hoeders van onze naaste en de rentmeesters van ons gemeenschappelijke huis. Wij hebben de aardse tuin verwoest door oorlog en door onze zonden hebben wij het hart gebroken van onze hemelse Vader, die verlangt dat wij broeders en zusters zijn. Wij zijn onverschillig geworden voor iedereen en alles, behalve voor onszelf. Nu roepen wij met schaamte uit : Vergeef ons, Heer !* »

« *Heilige Moeder, te midden van de ellende van onze zondigheid, te midden van onze strijd en zwakheden, te midden van het mysterie van ongerechtigheid dat kwaad en oorlog is, herinnert Gij ons eraan dat God ons nooit in de steek laat, maar ons met liefde blijft aankijken, steeds bereid om ons te vergeven en ons op te wekken tot nieuw leven. Hij heeft U aan ons gegeven en uw Onbevleete Hart tot een toevluchtsoord gemaakt voor de Kerk en voor de hele mensheid. Door Gods genadige wil zijt Gij altijd bij ons ; zelfs in de meest onrustige ogenblikken van onze geschiedenis zijt Gij er om ons met tedere liefde te leiden.* »

« *Wij wenden ons nu tot U en kloppen aan de deur van uw hart.* » Als de paus klopt, is er een opening gemaakt ! Kunnen wij ons voorstellen dat onze Moeder de deur van haar Hart op een kier zet en onmiddellijk weer sluit met de woorden : « *Je hebt je handen niet gewassen, je ziet er niet uit, maak dat je wegkomt !* » De toewijding werd gevraagd in Tui, waar Lucia religieuze was bij de zusters Dorotheeën, in 1929 : « ***De tijd is gekomen waarop God aan de H. Vader vraagt om, in vereniging met alle bisschoppen ter wereld, Rusland toe te wijden aan mijn Onbevleete Hart, met de belofte dat Hij dit land op die manier zal redden.*** »

« *Wij wenden ons nu tot U en kloppen aan de deur van uw hart, wij, uw geliefde kinderen. In elke tijd maakt Gij u aan ons bekend en roept Gij ons op tot bekering. Help ons en schenk ons uw troost in dit donkere uur. Zeg opnieuw tot ons : "Ben Ik niet hier, Ik die uw Moeder ben ?" Gij zijt in staat de knopen van ons hart en van onze tijd te ontwarren. In U stellen wij ons vertrouwen. Wij vertrouwen erop dat Gij, vooral in ogenblikken van beproeving, niet doof zult zijn voor onze smeekbede en ons te hulp zult komen* », ondanks onze onverschilligheid voor uw verzoeken. Want in zijn brief aan de bisschoppen van heel de wereld sprak paus Franciscus niet over deze verzoeken. Hij schreef namelijk : « *Vandaag wil ik, na trouwens veel vragen van het Volk Gods verwelkomd te hebben, op een bijzondere wijze de oorlogvoerende naties aan de H. Maagd toevertrouwen.* »

Toch doet hij uiteindelijk wat God wil ; en alle bis-

schoppen ter wereld die op zijn vraag ingaan en zich met hem verenigen, doen dat ook. Het begin van het beloofde "mirakel" is deze beslissing, die helemaal niet verwacht was in de voorbereiding van de Synode en de hervorming van de Curie ! Maar opdat de Akte van toewijding zou uitlopen op de beloofde redding van Rusland, en dus ook van Oekraïne waarvan het lot onlosmakelijk verbonden is met dat van Rusland, mogen ons geloof en onze hoop niet verflauwen en moet de liefde tot het Onbevleete Hart van Maria in onze harten groeien. Wij moeten eerherstel doen voor honderd jaar onverschilligheid en koppige ongehoorzaamheid van de hiërarchie door het dagelijkse bidden van het rozenhoedje en de maandelijkse praktijk van de eerste zaterdagen. Ter intentie van de bekering van Rusland... en van de paus !

« *Dat hebt Gij gedaan te Kana in Galilea, toen Gij voorspreekster waart bij Jezus en Hij het eerste van zijn tekenen verrichtte. Om de vreugde van het bruiloftsfeest te bewaren, hebt Gij tot Hem gezegd : "Zij hebben geen wijn meer" (Jo 2, 3). O Moeder, herhaal nu die woorden en dat gebed, want in onze dagen is de wijn van de hoop op, de vreugde is gevlucht, de broederlijkheid vervaagd. Wij zijn onze menselijkheid vergeten en hebben het geschenk van de vrede verkwanseld. Wij hebben ons hart opengesteld voor geweld en vernietiging. Hoezeer hebben wij uw moederlijke hulp nodig ! Daarom, o Moeder, verhoor onze smeekbede !* »

We staan ver af van de dwaze uitspraken van Paulus VI : « *De mens heeft op de maan gewandeld !* » en « *De vrede is mogelijk want de mensen zijn ten gronde goed !* » En in Fatima richtte hij zijn smeekbede tot... de mensen : « *Mensen, wees mens !* »

Hoe zouden wij ons dan niet van harte aansluiten bij deze smeekbede van paus Franciscus tot het Onbevleete Hart van Maria :

« *Sterre der Zee, laat ons geen schipbreuk lijden in de storm van de oorlog. Ark van het Nieuwe Verbond, inspireer initiatieven en wegen van verzoening. Koningin van de Hemel, herstel Gods vrede in de wereld. Verwijder de haat en de dorst naar wraak en leer ons te vergeven. Bevrijd ons van oorlog, bescherm onze wereld tegen de dreiging van kernwapens. Koningin van de Rozenkrans, doe ons beseffen dat wij moeten bidden en liefhebben. Koningin van de mensenfamilie, wijs ons de weg van broederlijkheid. Koningin van de Vrede, verkrijg vrede voor onze wereld.* »

« *O Moeder, mocht uw bedroefde smeekbede onze verharde harten beroeren. Mochten de tranen die Gij voor ons vergoot dit dal, dat door onze haat is uitgedroogd, opnieuw tot bloei brengen. Mocht uw gebed, te midden van het wapengedreun, onze gedachten op vrede richten. Mocht uw moederlijke aanraking hen kalmeren die lijden en vluchten voor de regen van bommen. Mocht uw moederlijke omhelzing hen troosten die gedwongen zijn hun huizen en hun geboortegrond te verlaten. Mocht uw bedroefde hart ons bewegen tot medelijden en ons inspireren onze deuren te openen en ons te bekommeren om onze broeders en zusters die gewond en verworpen zijn.* »

« Heilige Moeder van God, toen Gij onder het Kruis stond, zei Jezus, die de leerling naast U zag staan : “Zie uw zoon” (Jo 19, 26). Zo vertrouwde Hij ieder van ons aan U toe. Tot de leerling, en tot ieder van ons, zei Hij : “Zie uw Moeder” (v. 27). Moeder Maria, wij willen U nu verwelkomen in ons leven en in onze geschiedenis. Op dit uur staat een vermoeide en ontredderde mensheid met U onder het Kruis en heeft er behoefte aan om zich aan U toe te vertrouwen en zich, door U, aan Christus toe te wijden. Het volk van Oekraïne en het volk van Rusland, die U met grote liefde vereren, wenden zich nu tot U, terwijl uw hart klopt van medelijden met hen en met al die volkeren die uitgedund zijn door oorlog, honger, onrecht en armoede. »

« ONSZELF, DE KERK EN DE HELE MENSHEID, EN IN HET BIJZONDER RUSLAND EN OEKRAÏNE, VERTROUWEN EN WIJDEN WIJ PLECHTIG TOE AAN UW ONBEVLEKTE HART, O MOEDER VAN GOD EN ONZE MOEDER. Aanvaard deze Akte, die wij met vertrouwen en liefde verrichten. Geef dat er een einde mag komen aan de oorlog en dat de vrede zich over de hele wereld mag verspreiden. Het “Fiat” dat uit uw hart is voortgekomen, heeft de deuren van de geschiedenis geopend voor de Vrededorst. Wij vertrouwen er op dat, door uw hart, de vrede opnieuw zal aanbreken. Aan U wijden wij de toekomst van de hele mensenfamilie, de noden en verwachtingen van elk volk, de zorgen en de hoop van de wereld toe. »

« Mocht door uw voorspraak Gods barmhartigheid over de aarde worden uitgestort en het zachte ritme van de vrede terugkeren en onze dagen kenmerken.

Onze-Lieve-Vrouw van het “Fiat”, op wie de Heilige Geest neerdaalde, herstel onder ons de eendracht die van God uitgaat. Mocht Gij, onze “levende fontein van hoop”, de dorheid van ons hart bevoelen. In uw schoot heeft Jezus het vlees aangenomen ; help ons om de groei van onze gemeenschap te bevorderen. Gij hebt eens de straten van onze wereld bewandeld ; leid ons nu op de paden van vrede. Amen. »

Zonder het geloof, de hoop en de liefde van haar kinderen zal Onze-Lieve-Vrouw dit mirakel niet kunnen verrichten, want Onze Heer Jezus Christus zal, op het moment waarop wij de bekering van Rusland vragen, geen vertrouwen hebben in onze eigen bekering. Daarom moeten wij ook onszelf toewijden aan het Onbevleete Hart van Maria, van ganse harte.

Waarom Rusland ? Tot 24 februari 2022 kon ik slechts dit antwoord geven : « Ik weet het niet ! Maar Zij wil het en dat volstaat... » Maar vandaag is het duidelijk : Rusland bevindt zich in het middelpunt van de orkaan die riskeert heel de wereld te vernietigen. We mogen er niet tevreden mee zijn op het mirakel te rekenen dat de H. Maagd ons beloofd heeft. Er moet in elk geval een voorwaarde vervuld worden en dat is de praktijk van de vijf eerste zaterdagen.

« Op het einde zal mijn Onbevleete Hart triomferen. De Heilige Vader zal Rusland aan mij toewijden dat zich zal bekeren ; en aan de wereld zal een zekere tijd van vrede geschonken worden. »

Laat ons verdergaan met veel te bidden voor de H. Vader.

broeder Bruno van Jezus-Maria
29 maart 2022

«BLOEMEN WERPEN»

WAT wordt aan ons gevraagd ?
Zo weinig !

Eerst en vooral het bidden van het rozenhoedje, elke dag.

Maar we moeten ook offertjes brengen, wat de H. Teresia van Lisieux « bloemen werpen » noemde. Vanaf 1916 bereidde de engel van Fatima de drie herdertjes voor op hun roeping van slachtoffers tot eerherstel. Iedereen die doordrongen is van de geest van Fatima zal diezelfde oproep horen. Zij zullen geen onderscheid meer maken tussen de boetedoening die ze voor hun eigen zonden moeten verrichten en de boete die zij daaraan toevoegen voor de arme zondaars. Het grote elan dat hen meevoert in het spoor van de zienertjes is dat van **de troostende en eerherstellende liefde**.

God lijdt door toedoen van zoveel beledigingen, heiligschennissen en onverschilligheid ! Laten wij zijn Hart troosten... Zoveel zondaars lopen gevaar in de hel terecht te komen ! Laten we eerherstel brengen voor hen...

« Zoveel mensen vallen in de hel ! Zoveel mensen ! » riep Jacinta uit. « Ach, konden we met onze offertjes maar voorgoed de poorten van die verschrikkelijke vlammenzee sluiten ! Konden we maar gedaan krijgen dat alle zondaars naar de Hemel zouden gaan ! »

Deze gedachten gaven de kinderen een vurig verlangen om te lijden. Afzien voor de zondaars, maar meer nog « om Jezus en Onze-Lieve-Vrouw te troosten », zeiden ze. « Wat doe je liefst », vroeg Lucia op een dag aan haar nichtje, « Jezus troosten of de zondaars bekeren opdat hun zielen niet naar de hel zouden gaan ? » Jacinta antwoordde : « Als ik zou kiezen, dan zou ik liefst Onze-Lieve-Heer troosten. Heb je niet opgemerkt hoezeer de H. Maagd, vorige maand nog, bedroefd wordt wanneer ze vraagt dat men Hem niet meer zou beledigen omdat Hij al zo beledigd wordt ? »

Onze-Lieve-Heer troosten die zo terneergeslagen is wegens onze zonden, medelijden tonen met het bedroefde en Onbevleete Hart van de

Allerheiligste Maagd, dat omgeven met een doornenkroon aan Lucia verscheen : dat is de sublieme inspanning die aan vurige en liefhebbende zielen gevraagd wordt. In het boek van de Apocalyps lezen wij dat de Maagd Maria, die in de hemel van Patmos aan Sint-Jan verscheen, lijdt en huilt in haar barensweeën ; zo heeft de evangelist haar ook gezien aan de voet van het Kruis, waar ze nog elke dag staat, haar Hart doorboord met dat van Jezus, om de zielen op mysterieuze wijze te doen geboren worden tot het eeuwig leven.

Uit dat mysterie van het Lijden van de goddelijke Harten en het medelijden van de christengelovigen vloeit een ander mysterie voort : God kan niets weigeren aan zijn kinderen die op zo'n aangrijpende en verdienstelijke manier zijn Hart proberen te troosten. Bij het zien daarvan verandert zijn rechtvaardigheid in erbarmen en maakt de afgekondigde straf plaats voor de redding van de wereld.

broeder Bruno van Jezus-Maria

WAAROM EEN « CONTRAREFORMATIE » ?

TOEN abbé de Nantes lang geleden DE KATHOLIEKE CONTRAREFORMATIE IN DE 20STE EEUW stichtte, kreeg hij van verschillende kanten te horen dat die benaming geen goede vondst was voor zijn werk. Zelfs trouwe aanhangers merkten op dat de term "Contrareformatie" bij de hedendaagse mens *a priori* weerstand oproept en dat zoiets bijzonder spijtig is als men weet wat het werk van de CRC inhoudt : er is inderdaad niets dat minder verstand of vastgeroest is dan de doctrine van de 150 punten van de *Falanx van de Onbevleete*, niets dat minder saai is dan de honderden uren aan opgenomen conferenties over de meest uiteenlopende onderwerpen. En toch drong men aan : « Geloof me, *monsieur l'Abbé*, u moet een andere benaming vinden... »

De stichter van de CRC gaf niet toe aan die kritiek. Hij hield zelfs hardnekkig vast aan de gekozen benaming, om twee redenen. Ten eerste duidt zij onverbloemd de wortel van de kwaal aan waaraan de Kerk lijdt. En ten tweede legt zij de vinger op de onontkoombare voorwaarde voor een wedergeboorte van de Kerk en, via haar, van onze christelijke naties.

Laten we dit van naderbij bekijken opdat iedereen die onze opvattingen genegen is fier zou zijn om een katholiek van de Contrareformatie te zijn.

REFORMATIE EN CONTRAREFORMATIE IN DE ZESTIENDE EEUW

Iedere gelovige die het hart op de juiste plaats draagt, kan alleen maar bewondering hebben voor de

Kerk van de afgelopen vier eeuwen, tot aan het « noodlottige » Tweede Vaticaans Concilie dat de dynamische beweging bruusk afbrak in plaats van haar het ultieme elan te geven voor de verovering van heel de wereld. Wat kon men opkijken naar de strijdende Kerk, die van gevecht naar gevecht trok en door naastenliefde en heiligheid de vrede deed zegevieren in de landen die zich onder de banier van Jezus Christus schaarden.

Historisch gezien vond deze beweging haar energie in de jaren die volgden op de revolte van Luther in 1517. Sommigen spreken over de *katholieke Hervorming*, of over de *katholieke renaissance* ; maar de term die gebleven is, is die van de *katholieke Contrareformatie*.

De Kerk van de 15de en het begin van de 16de eeuw was helemaal niet zo decadent als de protestanten het later voorgesteld hebben. « De grote onderneming van de uitzuivering van de zeden, de heiliging van de geestelijkheid en het herstel van de religieuze orden was al van start gegaan, net als de zoektocht om de nieuwe gevoeligheden van renaissance en humanisme te verzoenen met het christelijke geloof. Van de H. Catharina van Siena tot de H. Coleta van Corbie, van de H. Vincentius Ferrer tot Sint-Franciscus van Paola [...] strijdt het Geloof tegen het ongeloof et de liefde tot God tegen de uitpattingen van de eigenliefde » (abbé de Nantes).

Heel deze hervormingsbeweging binnen de Kerk vóór Luther stootte echter op de inertie van Rome.

DE STRIJDENDE EN TRIOMFERENDE KERK.

Fresco uit 1365 door Andrea di Bonaiuto in het klooster van Santa Maria Novella (Firenze).

Het pausdom gaf toe aan de lokroep van een ongebreidel humanisme en gleed af naar de cultus van de Mens... tot aan de verschrikkelijke straf van de Plundering van Rome, *Sacco di Roma*, op 6 mei 1527, toen de Duitse lanskneden van de misereabele Karel van Bourbon in de Eeuwige Stad de heiligschennende daden opeenstapelden en een gruwelijk bloedbad aanrichtten onder de clerus en de bevolking. Onder invloed van een straf die maar al te duidelijk van God kwam, bekeerde de paus zich en kon de Kerk zich toelagen op een waarachtige en duurzame restauratie. Maar daarvoor moest zij eerst en vooral met heel haar heilige wilskracht het hoofd bieden aan de lutherse Hervorming.

Vandaag wil men ons nog al te gemakkelijk doen geloven dat deze « Hervorming » slechts een terugkeer naar de zuiverheid van het Evangelie was op het moment dat de Kerk in verval was, een zo groot verval dat het schisma van Luther er gezegd door gerechtvaardigd wordt. « De revolte van Luther is noch in haar bron, noch in haar essentie een uitzuivering van de zeden. Het is helemaal geen poging tot heiliging van de samenleving, maar een godsdienstige revolutie gebaseerd op een leerstellige dwaling » (abbé de Nantes). Vanaf het begin stelt de Reformatie zich op tegen de Kerk als een echte *Tegenkerk*, waarin men de kardinalen van de Romeinse curie enkel met de vinger wijst om zichzelf beter aan alle soorten van immoraliteit over te geven... En ondertussen wacht men op de politieke revolutie die heel Europa in vuur en vlam zal zetten. « Voor de katholieke Kerk was de hervorming van de zeden een dringende zaak – zij is altijd een dringende zaak – maar nog dringender waren de veroordeling van de nieuwe ketterij en de excommunicatie van de aartsketter, Luther » (abbé de Nantes).

Omdat de Reformatie een werk van vernietiging was, zou het een ijdele hoop geweest zijn een wedergeboorte van de Kerk te willen verwezenlijken

zonder eerst het dodelijke gevaar af te wenden. Vandaar de noodzaak van een *Contrareformatie*, voorspel tot en, meer nog, beginsel zelf van elke ware « hervorming » en « wedergeboorte » van de Kerk. Aan de basis ervan stonden de grote theologen die tijdens druk bijgewoone openbare debatten Luther, nog voor zijn excommunicatie, weerlegd hadden. Maar vanaf het begin ging het ook om een algemene beweging, een reflex van de Kerk binnen het geheel van haar trouwe gelovigen, met uitzondering van de arme volkeren die er door hun ambitieuze en op kerkelijke goederen beluste vorsten toe gedwongen werden protestants te worden.

De schitterende renaissance van de Kerk na 1560 wordt dus eerst en vooral verklaard door een steeds heviger en beter georganiseerde reactie tegen de pretenties van de nieuwlichters dat zij de Kerk wilden veranderen. Het resultaat was dat de energie van de katholieke gebleven maatschappij vertienvoudigd werd, voor haar eigen heiliging. Het werktuig hiervoor waren de definities, anathema's en disciplinaire maatregelen van het Concilie van Trente (1545-1563), dat geopend werd enkele weken vóór de dood van Luther en afgesloten enkele weken vóór die van Calvijn – wat een symboliek !

DE MODERNISTISCHE HERVORMING

De parallel met onze huidige situatie ligt voor de hand. We hebben al vaker uitgelegd dat Vaticanum II een religieuze revolutie heeft doorgevoerd op basis van leerstellige dwalingen. Bij het begin van de 20ste eeuw ontmaskerde de H. Pius X al het modernisme dat de grote hedendaagse ketterij zou worden. Het was deze paus die de vergelijking maakte tussen de protestantse Hervorming van de 16de eeuw en de opkomende modernistische Hervorming. In zijn encycieliek voor de driehonderdste verjaardag van de heiligverklaring van de H. Carolus Borromeüs, de aartsbisschop van Milaan die een van de initiatiefnemers van het

EEN MINNELIJKE SCHIKKING...

« **D**E Pauselijke Academie voor het Leven heeft zich onlangs gunstig uitgelaten over het feit dat de Kerk in Italië zich niet meer zou verzetten tegen de wetgeving over de geassisteerde zelfdoding. Het gaat om een keerpunt in de strategie [sic] van Rome aangaande de kwesties van bio-ethiek: de Kerk hoopt zo nog verder haar stem te kunnen laten horen en is bereid daarvoor “onvolmaakte wetten” te accepteren » (*LA CROIX*, 7 februari 2022). Niet voor niets is de kop van dit artikel: « *Een strategische ommekeer* ».

Alles begon met een artikel gepubliceerd op 15 januari jl. in *LA CIVILTÀ CATTOLICA*, het befaamde (of beruchte?) tijdschrift van de jezuïeten dat geleid wordt door pater Antonio Spadaro. De progressist Spadaro is niet de eerste de beste: hij is een vertrouweling van paus Franciscus en alle Vaticanisten zijn het erover eens dat hij een zeer grote

invloed heeft op de standpunten van de huidige Opperherder. Spadaro, lezen we op de website van de jezuïeten, is « nieuwsgierig naar nieuwe grenzen en voelt zich aangetrokken door culturele kruisbestuivingen ». Hij houdt ervan « een standpunt van de kerk [met kleine k, natuurlijk...] te verwoorden waarmee we met anderen in discussie kunnen treden, op alle gebieden, zonder toe te geven aan pessimisme en zonder angst... »

Dat laatste is precies wat een medewerker van Spadaro, pater Carlo Casalone, formuleerde in het bewuste artikel met de titel: « *De parlementaire discussie over de geassisteerde zelfdoding* ». Nu Italië zich klaarmaakt om wetten te stemmen over het levens einde, aldus deze jezuïet, heeft de katholieke Kerk er belang bij geassisteerde zelfdoding te steunen eerder dan euthanasie. Bij euthanasie is het

een arts die de dodelijke injectie inspuit, bij geassisteerde zelfmoord is het de persoon in kwestie die een einde aan zijn leven maakt terwijl de arts daar “enkel” bij helpt.

Maar dat is in tegenspraak met de leer van de Kerk! Zo onderstreept ook de journalist van *LA CROIX*, die precies dezelfde woorden gebruikt! Niet dat hij er wakker van ligt: het is een « vaststelling », meer niet.

Zover zijn we dus gekomen. Een invloedrijke jezuïet vreest dat de stem van de Kerk niet meer gehoord wordt « door samenlevingen die te liberaal geworden zijn » (*LA CROIX*) als zij haar plicht doet en de onverkorte waarheid verdedigt. En dus pleit hij ervoor om te sjoemelen met de Wet van God opdat de kerkelijke hiërarchie nog zou kunnen meepraten met de gezworen vijanden van de katholieke godsdienst en de christelijke beschaving!

Concilie van Trente was en later de besluiten ervan in zijn dioceses toepaste, schreef Pius X :

« De hervormers, van wie de H. Carolus Borromeus de tegenstander was, lieten zich weinig gelegen aan het "herstel van alle dingen in Christus". Ze hervormden het geloof en de discipline naar eigen goeddunken. En de modernen, tegen wie wij vandaag krachtig moeten strijden, hebben geen beter begrip van de zaken : ook zij werpen de leer, de wetten en de instellingen van de Kerk omver. Ze hebben altijd de mond vol van grote woorden als vooruitgang en beschaving, niet omdat ze die ter harte nemen, maar omdat ze met die ronkende termen gemakkelijker de boosaardigheid van hun bedoelingen kunnen verbergen » (Editae saepe Dei, 26 mei 1910).

Tegenwoordig gaat het om rechten van de Mens en waardigheid van de persoon, maar de leugen is dezelfde, net als de « boosaardigheid van de bedoelingen » : in naam van een betere godsdienst de eredienst van God vervangen door die van de mens.

Iedereen weet trouwens hoezeer de conciliaire revolutie die in 1962-1965 in gang werd gezet, doordrongen is van protestants gedachtegoed. Men wou zo graag op een goed blaadje staan bij onze "afgescheiden broeders" dat men zelfs bereid was een monsterachtige figuur als Martin Luther te rehabiliteren, een rebelse monnik die zijn kap over de haag gooide, de gruwelijke Boerenoorlog in het Duitse rijk ontketende en nadien verraadde en als antisemiet niet moet onderdoen voor Adolf Hitler in persoon !

De H. Pius X betreurde bovendien de desertie van veel herders van de kudde in de strijd tegen

de dwaling. Een eeuw later heeft het geheel van de bisschoppen zich samen met de Opperherder van de Kerk aangesloten bij de modernistische stellingen die door de heilige paus veroordeeld waren en die Vaticanum II "geconsacreerd" heeft. Hij wees er al op dat de zwakheid van de herders in het vervullen van hun plicht velen van hen op een dwaalspoor bracht : *« Zij verkeren in de illusie dat de Kerk tot een minnelijke schikking kan komen met de standpunten van de wereld. »* Dat is precies wat er sinds het jongste concilie gebeurd is en waarvan we nog elke dag voorbeelden krijgen [zie kadertekst op p. 6].

« DE KERK ZAL ZICHZELF REDDEN »

Een heilzame reactie tegen het huidige verval van de Kerk zullen we niet krijgen alvorens we die verdiend hebben door onze gebeden, onze offers, onze inspanningen... Zij die in de actuele crisis een verdiende straf van God zien, vormen slechts een kleine minderheid die enkel misprijzen, verwerping of onverschilligheid oogst. Heeft Onze-Lieve-Vrouw in het derde Geheim van Fatima de geloofsafval nochtans niet aangekondigd als de zwaarste van de goddelijke straffen ? Maar voor die hemelse boodschap haalt de kerkelijke hiërarchie blijkbaar de schouders op...

Is alles dan verloren ? Zouden de conciliaire Hervorming en haar nieuw protestantisme dan slagen waar die van de 16de eeuw mislukt zijn ? Dan vergeten we het woord van de H. Pius X : *« We moeten begrijpen dat we met zijn allen de aanval van de vijand moeten weerstaan met dezelfde wapens die in zijn tijd Carolus Borromeüs gebruikte. »* Tegenover een Reformatie die schadelijker, revolutionairder en vernietigender is dan de eerste, moeten we een Contrareformatie stellen die nog schitterender, nog meer heiligend en nog meer veroverend is dan de vorige. *« Doe uw plicht »,* zei die grote kerkleraar van het begin van de 20ste eeuw met een heldhaftige sereniteit, *« en alles zal goed gaan. »*

De Kerk moet elke schuldige relatie met de Dwaling verbreken. Dat kan alleen gebeuren door een algemene en officiële veroordeling van die Dwaling op een nieuw oecumenisch concilie : Vaticanum III ! Zonder zo'n heilzame onderneming heeft het geen enkele zin aan wat voor wedergeboorte ook te denken. Men kan geen twee meesters tegelijk dienen. Maar die nieuwe Contrareformatie zal automatisch een verlengde krijgen in een herovering van het verloren terrein. Wat een immens werk zal de Kerk dan te wachten staan !

Daarom is DE KATHOLIEKE CONTRAREFORMATIE IN DE 20STE EEUW – en vandaag IN DE 21STE EEUW ! – zo'n prachtige benaming. Niet alleen schrijft zij ons in de traditie van de heiligen van de voorbije eeuwen in en duidt zij het kwaad aan dat moet bestreden worden, maar bovendien herinnert zij ons aan een waarheid waarop abbé de Nantes herhaaldelijk wees : *« Het zijn wij niet die de Kerk zullen redden, het is de Kerk die zichzelf zal redden en ons erbij. »*

broeder Pierre van de Transfiguratie

Abbé Georges de Nantes (1924-2010) bleef er onophoudelijk op aandringen: de Kerk moet zich op een nieuw Concilie op plechtige, onfeilbare en definitieve wijze uitspreken over de nieuwlichterijen die het "pastorale" concilie Vaticanum II ons opgedrongen heeft. «Het is een kwestie van geloof, van eer, van leven of dood» (13 mei 1971).

CHARLES DE FOUCAULD HEILIG

OP 15 mei 2022 wordt pater Charles de Foucauld (1858-1916) in Rome door paus Franciscus heilig verklaard. De vraag is of men bij die gelegenheid de waarheid zal durven zeggen over de dood van deze grote missionaris in Tamanrasset op 1 december 1916. Werd hij per ongeluk doodgeschoten door een panikerende Arabier? Of werd hij vermoord uit haat tegenover het katholieke geloof, als martelaar dus, zoals hij het al van vele jaren tevoren op een bovennatuurlijke manier verlangde?

In feite waren de precieze omstandigheden van zijn dood zeer snel gekend, vermits zijn zus Marie de Blic op 4 februari 1917 schreef:

« Wij hebben gedetailleerde beschrijvingen ontvangen over de laatste ogenblikken van mijn broer. Het was op 1 december – de eerste vrijdag van de maand, de dag toegewijd aan het H. Hart dat hij zo vurig liefhad – dat hij een roemvolle dood gestorven is.

« In het relaas opgestuurd op 9 januari door kapitein Depommier, van In-Salah, wordt gezegd dat de moordenaars de pater wilden verplichten om het mohammedaanse gebed uit te spreken en dat, omdat hij dit weigerde, een van hen hem met een geweer door het hoofd zou geschoten hebben, waardoor hij onmiddellijk dood was. De kapitein, die veel van mijn broer hield en hem sinds acht jaar kende, zegt ons dat Charles bij deze dood moet geglimlacht hebben, want ze was ideaal voor hem! Het gaat inderdaad om het martelaarschap als waardig einde voor het offervardig leven van pater Charles van Jezus. Wat een troost voor ons en wat een voorbeeld voor onze kinderen. »

De marteldood van pater de Foucauld plaatste een goddelijk zegel op al de werkzaamheden van zijn leven, dat zonder enige twijfel voorbeeldig was.

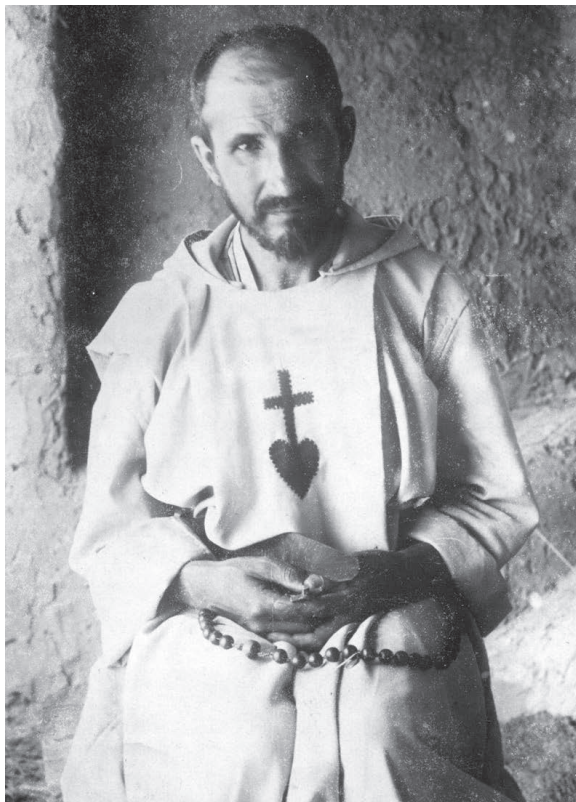
Voorbeeldig door zijn bekering en zijn zo vurige liefde voor Jezus, die hij wou navolgen door Hem *« gezelschap te houden in zijn lijden en verdriet »*.

Voorbeeldig door het traditionele monastieke leven dat hij leidde in het trappistenklooster van Notre-Dame des Neiges, gedurende zeven jaar.

Voorbeeldig door zijn leven van arme kluizenaar in Nazareth, waar hij nachtenlang in aanbidding en beschouwing van Jezus-Eucharistie bleef.

Voorbeeldig door zijn apostolaat bij de ongelovigen, in een nieuw soort van godsdienstig leven dat geïnspireerd was door het mysterie van de Visitatie, het bezoek van Maria aan haar nicht Elizabeth.

Uiteindelijk vertrok hij naar de Sahara om zich nog dieper te verbergen, *« afdalen, afdalen »* in een grotere gelijkenis met Onze Heer Jezus Christus, om de Liefde van zijn H. Hart uit te stralen en het Evangelie te brengen aan de meest aan hun lot overgelaten inboorlingen. Voor hun welzijn begunstigde hij de Franse vrede, *pax Gallica*, en het rechtstreeks bestuur over hen door de elite van Frankrijks koloniale officieren.

Op 29 juli 1916 schreef hij aan René Bazin: *« Wat een prachtige zending is het voor de jeugd van Frankrijk om koloniaal te worden in de Afrikaanse gebieden van het moederland, niet om er zich te verrijken, maar om er Frankrijk te doen liefhebben, er de zielen te doordringen van de Franse geest en vooral hun het eeuwig heil te schenken! »* En ook: *« Als de Franse christenen niet begrijpen dat het hun plicht is om hun kolonies te evangeliseren, dan is dat een fout waarvoor ze rekenschap zullen moeten afleggen. Het zal de oorzaak zijn van het verloren gaan van een massa zielen die hadden kunnen gered worden. »*

Als onze hemelse Vader door zijn tussenkomst het schitterende mirakel heeft mogelijk gemaakt dat de heiligverklaring van Charles de Foucauld toelaat, dan is dat om ons duidelijk te maken dat er geen toekomst voor Afrika – en voor Frankrijk – zal zijn als we niet teruggrijpen naar zijn missionaire en koloniale leer. Maar wie is er vandaag de dag integraal trouw aan de geest en de erfenis van de H. Charles van Jezus?

broeder François van Maria ter Engelen

* * *

Voor het antwoord op die laatste vraag verwijzen we graag naar de artikels die in ons tijdschrift verschenen zijn en die op onze website kunnen geraadpleegd worden:

DE Z. CHARLES DE FOUCAULD, HET HART EN HET KRUIS in *HUI IS VERREZEN!* nr. 93 van mei-juni 2018.

HET MARTELAARSCHAP VAN DE Z. CHARLES DE FOUCAULD in *HUI IS VERREZEN!* nr. 50 van maart-april 2011.

JOSEPH DE HEMPTINNE

EEN KATHOLIEKE KRUISVAARDER UIT DE NEGENTIENDE EEUW

De Gentenaar Joseph de Hemptinne (1822-1909) was zonder enige twijfel een van de meest markante figuren van het Belgische katholicisme in de 19de eeuw. Dat hij vandaag totaal onbekend is, vloeit voort uit het feit dat hij aan de “verkeerde” kant van de geschiedenis stond : hij was een ultramontaan (van *ultra montes*, « voorbij de Alpen »), een vurig verdediger van de nauwe samenwerking tussen een door het pausdom beheerste Kerk en de christelijke staat, op een moment dat het liberaal-katholicisme met zijn theorie van “de vrije Kerk in de vrije staat” de wind in de zeilen had en onder paus Leo XIII over heel de lijn zegevierde.

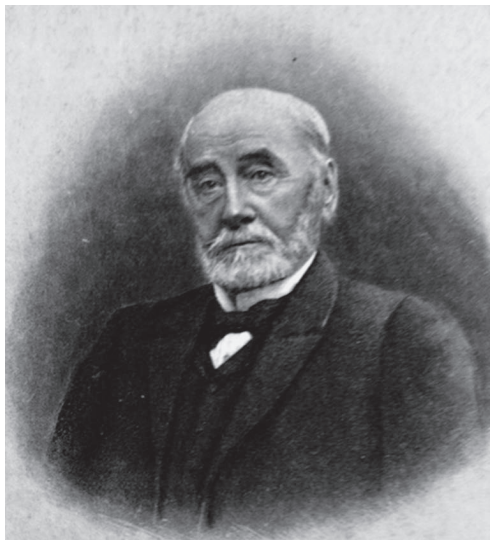
DE « klerikale Van Artevelde », zoals zijn tegenstanders hem spottend noemden – maar wat een eretitel voor een katholieke leider van formaat ! – stamde uit een oude Waalse patriciërsfamilie die zich gevestigd had in de Oost-Vlaamse hoofdstad. Zijn vader Felix was door zijn huwelijk met Henriette Lousbergs opgenomen in de Gentse zakenburgerij, met name in de kring van de grote katoenindustriëlen.

HET WARE GELAAT VAN HET LIBERALISME

Joseph was de derde van zes kinderen. « Hij was pas vijf jaar toen zijn moeder overleed. Hij werd in de volgende jaren vooral opgevoed door zijn oudere zus Marie, die een grote invloed op hem zou uitoefenen » (Emiel Lamberts e.a. *De Kruistocht tegen het Liberalisme. Facetten van het ultramontanisme in België in de 19de eeuw*, Leuven, Kadoc, 1984, p. 65 ; wij baseren ons voor dit artikel grotendeels op deze studie). Hij stopte met studeren toen hij veertien was, om samen met zijn broers de fabriek van hun vader in handen te nemen. Die was in zwaar weer terechtgekomen door de crisis in de katoenindustrie die volgde op de Belgische onafhankelijkheid in 1830 ; de inzet van heel de familie was noodzakelijk om het hoofd boven water te houden.

Marie de Hemptinne was zeer godsdienstig. Ze zette zich ten volle in voor de caritatieve werken die door de Gentse geestelijkheid in het leven waren geroepen en betrok daar haar broer Joseph bij. Zijn kerkelijk en sociaal engagement vond in die daadwerkelijke liefdadigheid haar oorsprong. Marie gaf zelf het ultieme voorbeeld van opoffering : in 1846 overleed zij aan tyfus, opgelopen aan het ziekbed van een arme arbeider. Haar dood liet op Joseph een onuitwisbare indruk na.

In 1847 huwde hij met de bankiersdochter Pauline Gonthyn, die zijn religieuze inzet volkomen deelde. Het jonge paar ging op huwelijksreis naar Rome en werd er in privé-audiëntie ontvangen door paus Pius IX : nog een gebeurtenis die zijn stempel zou

JOSEPH DE HEMPTINNE OP LATERE LEEFTIJD.

drukken op Joseph. Kardinaal Mastai-Ferretti was pas het jaar tevoren tot Opperherder uitgekozen. Hij was toen 54 jaar en een knappe verschijning, maar zijn optreden getuigde ook van een zekere goedgelovigheid :

« De jonge en schitterende paus Pius IX was wel een onverschrokken geloofsleer, maar hij had zich op het gebied van zogenaamd moderne politieke ideeën enigszins laten beïnvloeden. Hij opende zijn pontificaat met een encycliek die zeer vastberaden was aangaande het geloof ; tegelijkertijd haastte hij zich om in de pauselijke staat uitingen van materiële vooruit-

gang in te voeren én gewaagde grondwettelijke nieuwigheden. Het geheel gaf aan het pontificaat een zweem van verandering en liberalisme. De toekomstige kardinaal Pie was er niet gerust in : “Ik weet niet wat ik er moet van denken. Ik geloof dat onze paus een extreem vertrouwen stelt in de macht van de goedheid om de mensen dichter bij elkaar te brengen en dat hij pas uit die droom zal ontwaken na gruwelijke tegenslagen...” » (abbé de Nantes in CRC nr. 87 van december 1974).

Profetische woorden, want in 1848 brak overal in Europa de revolutie uit, ook in de pauselijke staat. Als regeringsleider stelt Pius IX graaf Rossi aan, die strenge maatregelen neemt om de openbare orde te verzekeren. Maar op 15 november wordt de graaf op de trappen van het parlement vermoord. Het pauselijke leger verbreedert met de rebellen die de residentie van de Opperherder belegeren en eisen dat Pius zijn wereldlijke macht opgeeft. De paus vlucht naar Gaeta aan de Tyrrheense zee, terwijl in de heilige stad de antiklerikale republiek wordt uitgeroepen. Deze dramatische gebeurtenissen openen de ogen van Pius IX : voortaan zal hij een compromisloze tegenstander zijn van het liberalisme in al zijn vormen.

« SENTIRE CUM ECCLESIA »

« Denken en meevoelen met de Kerk » : het zou het devies worden van het gezin van Joseph de

Hemptinne en Pauline Gonthyn. De nood waarin Kerk en paus verkeerden, woog zwaar op hun gemoed en spoorde hen aan om het beste van zichzelf te geven en getuigenis van hun geloof af te leggen.

« Pauline Gonthyn was, naar het getuigenis van vele tijdgenoten, een uitzonderlijke vrouw. Zij lag aan de basis van tal van initiatieven in de educatieve, caritatieve en kerkelijke sfeer en speelde in al deze werken een belangrijke rol. Zij bewerkte de overkomst naar Gent van de Dochters van Liefde, die zich o.m. toeleiden op het armenonderwijs. Zij richtte de eerste katholieke kleuterscholen op te Gent, bracht de patronaatswerking voor meisjes op gang en hielp, samen met andere dames uit de gegoede burgerij, de clerus bij de catechisatie van arbeiderskinderen en arbeidersvrouwen. Zij organiseerde het *Werk der Arme Zieken*. “De goede Vrouwe”, zoals zij werd genoemd, zette zich ook in voor vrouwelijke ex-gevangenen. In de winter hield zij in haar woning dagelijks soepbedeling voor de behoeftigen. In de meer kerkelijke sfeer organiseerde zij het *Werk der Arme Kerken*, ter verfraaiing van de kerkgebouwen, en speelde zij een belangrijke rol in het *Werk der Processies*, dat de openbare eredienst meer luister wilde bijzetten » (Lamberts, op. cit., p. 67).

Het echtpaar kreeg acht kinderen, van wie er zeven de volwassen leeftijd bereikten en drie later in het klooster zouden treden. Pauline gaf haar kinderen thuisonderwijs, waarbij het accent lag op klassieke en moderne talen en op een degelijke kunstzinnige vorming. Romans waren taboe. Het gebedsleven nam een voorname plaats in en de jongeren werd een diepe verering voor de figuur van de paus bijgebracht.

Dit stabiele en homogene gezinsleven was een belangrijke steun voor Joseph de Hemptinne, die zich ondertussen had opgewerkt tot een succesvol zakenman. In 1859 vroegen zijn broers hem om de leiding op zich te nemen van het textielbedrijf. Hij betrok met zijn gezin een statig herenhuis in het centrum van Gent en ook het buitenverblijf van de Lousbergs, de familie van zijn moeder, in Maaltebrugge aan de Gentse stadsrand werd zijn eigendom.

De Hemptinne was nu een alom gerespecteerd en vermogend industrieel, maar dat belette hem niet een sober en onthecht bestaan te leiden. Vooral betoonde hij een oprechte bekommernis om het lot van de arbeiders. Zijn sociale inzet stak gunstig af tegen het optreden van veel gewetenloze liberale fabrieksdirecteurs, die hun loontrekkers herleidden tot slaven van het kapitalistische systeem.

PROMOTOR VAN KATHOLIEKE WERKEN

Joseph speelde een dynamische rol in het *Sint-Vincentius-a-Paulogenootschap*, een caritatieve organisatie die naar Frans voorbeeld in 1845 in Gent was opgericht. De industrieel zorgde ervoor dat overal in West- en Oost-Vlaanderen dergelijke genootschappen werden gesticht.

De leden legden zich oorspronkelijk toe op ar-

DE Z. PIUS IX,

de grote paus die tijdens zijn lange pontificaat (1846-1878) onophoudelijk streed tegen het liberalisme in al zijn gedaanten.

menbezoek. Volgens de statuten moesten de huisbezoeken wekelijks worden afgelegd. Daarbij werden doorgaans broodbonnen verstrekt, maar ook bonnen voor kolen, soep of vlees. De bijstand kon ook bestaan uit dekens, meubels, kachels en andere huishoudmiddelen. Het katholieke karakter sprak duidelijk uit de boodschappen die op de achterkant van de bonnen stonden: “*De leugenaars hebben geene eer, en de schande volgt hen overal*” (Eccl 20); “*Die wel weet te bidden, weet wel te leven*” (H. Augustinus); “*Loont geen kwaad voor kwaad, maar doet goed voor goed*” (H. Petrus). Men wou de naastenliefde bewust verbinden met katholiek apostolaat.

Al vlug ontwikkelde het Gentse genootschap allerlei nevenactiviteiten. Met de hulp van de Broeders van de christelijke scholen werden volksscholen opgericht, waar arbeiderskinderen gratis onderwijs kregen. Er kwamen werkmanskringen voor volwassen arbeiders en volksbibliotheken. « De Vincentianen streefden via hun sociale activiteit de zelfheiliging na, maar tevens waren zij er op bedacht het geloof uit te dragen en het in het openbaar te belijden. Daarom besteedden zij ook grote aandacht aan openbare godsdienstoefeningen. Zij wilden het geloof niet laten terugdringen in de huiskamer en de kerk. Zij organiseerden luisterrijke processies en manifestaties. De aanzet in die richting was de processie ter ere van de Onbevleete Ontvangenis die op 20 mei 1855 door de straten van Gent trok » (Lamberts p. 70). Nog maar net een half jaar te-

voren, op 8 december 1854, had Pius IX in de bul *Ineffabilis Deus* het dogma van de Onbevleete Ontvangenis van de Allerheiligste Maagd Maria plechtig afgekondigd !

De bewuste processie was ook in andere opzichten een primeur : zij bracht een gedurfde vernieuwing door de opvallende neogotische ornamentiek van de gewaden en de vaandels.

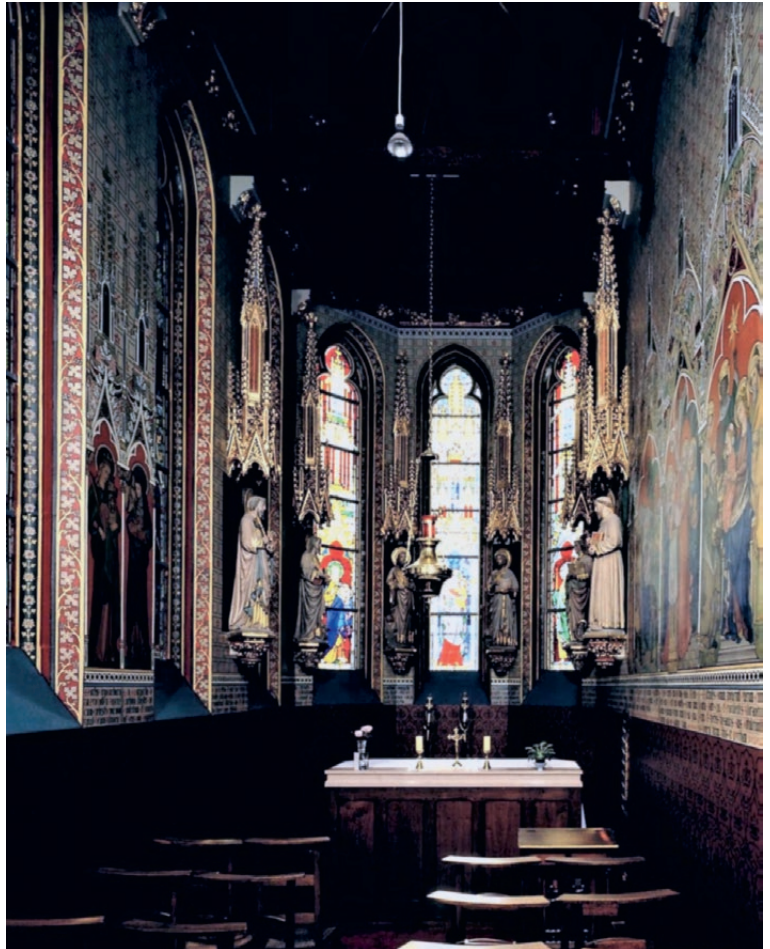
DE NEOGOTIEK ALS CHRISTELIJKE INSPIRATIEBRON

De *Gothic Revival* ontstond in de jaren 1820 in Engeland als een reactie op de strakke, koele vormen van het classicisme. De nieuwe stijl werd een begrip met het schitterende *Palace of Westminster*, het Londense parlamentsgebouw aan de Theems dat gerealiseerd werd door Augustus Pugin. De kunstbeweging sloeg over naar het vasteland en bracht grote architecten voort zoals de Fransman Viollet-le-Duc en de Nederlander Pierre Cuyper.

In ons eigen land was de pionier van de neogotische stijl Jean-Baptiste Bethune (1821-1894), die tijdens een studiereis naar Engeland bewondering had opgevat voor de ideeën van de tot het katholieke geloof bekeerde Pugin. Bethune richtte in Gent de eerste Sint-Lucaschool op, als reactie op de "heidense" Academies. Het doel was de vorming van vakbekwame ambachtslieden en kunstenaars die bovendien doordrongen waren van de christelijke geest die de middeleeuwen gekenmerkt had. Bethune streefde met andere woorden naar katholiek kunstonderwijs en kreeg daarvoor de enthousiaste steun van Joseph de Hemptinne. Behalve een stijl betekende de neogotische beweging voor hen ook een visie op mens, kunst en ambacht. Geen wonder dus dat zij vrienden voor het leven werden.

Een van de vele projecten die Bethune realiseerde, was de bouw en inrichting van de huiskapel van het kasteel van Maaltebrugge, het buitengoed van het gezin De Hemptinne. Het resultaat was een uniek neogotisch ensemble dat nog altijd bestaat. Bethune, die persoonlijk een atelier voor glasramen leidde, zorgde voor de glas-in-loodramen van deze kapel. Na verloop van tijd vestigde zich op initiatief van Joseph de Hemptinne in Maaltebrugge een echte kunstenaarskolonie, die grote bekendheid verwierf. Onder die kunstenaars was een zekere Blanchaert, die een retabel voor de kapel vervaardigde waaraan hij veertig jaar werkte... omdat hij, helemaal in de geest van de katholieke neogotiek, enkel arbeidde op werkdagen toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw !

Vermelden we nog dat Bethune de ontwerper was van een pauselijke tiara die bekend werd als de "Belgische tiara". Hij was prachtig versierd in neogotische stijl en zou op 18 juni 1871 door koningin Maria-Hendrika, de echtgenote van Leopold II, aan paus Pius IX worden geschonken als steunbetuiging aan de H. Vader na het verlies van de pauselijke staat.

De mooie neogotische kapel van het kasteel van Maaltebrugge, het buitenverblijf van het gezin De Hemptinne aan de rand van Gent.

OP HET PUBLIEKE DOMEIN

De Belgische staat die in 1830 het levenslicht zag, was het resultaat van een "monsterverbond" dat katholieken en liberalen met elkaar sloten. Voor de katholieken betekende het onafhankelijke België de bevrijding van de protestantse politiek die Willem I van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden nagestreefd had ; de liberalen zagen de kans schoon om het nieuwe land de meest "vooruitstrevende" grondwet van Europa te geven.

De samenwerking tussen katholieken en liberalen leidde tot de zgn. *unionistische* regeringen die België in eensgezindheid bestuurden, met de uitdrukkelijke steun van koning Leopold I. Maar al na enkele decennia liepen de levensbeschouwelijke tegenstellingen te hoog op. In 1857 kwam een regering tot stand die uitsluitend bestond uit antiklerikale liberalen, met de Brusselse vrijmetselaar Charles Rogier als premier en rijzende ster Walthère Frère-Orban, ook een logebroeder, als minister van Financiën. Voor hen moest de godsdienst een privézaak worden en diende de invloed van de Kerk op de samenleving zoveel mogelijk teruggedrongen te worden.

Joseph de Hemptinne kon zich in geweten niet afzijdig houden toen deze antichristelijke en kerkvijandige politiek in de steigers werd gezet. Hij betrad voor het eerst het publieke domein met de oprichting van de krant *Le Bien Public* in 1853.

De initiatiefnemers waren bekende leden van het Gentse Sint-Vincentiusgenootschap, met naast De Hemptinne – de drijvende kracht achter het blad – ook advocaat Ernest Solvyns en notaris Jules Lammens. De bisschop van Gent had zijn toestemming gegeven. « *Le Bien Public* was een nieuw fenomeen in de Belgische katholieke pers. De krant beleed een absoluut katholicisme, dat zich frontaal tegen het rationalistisch liberalisme opstelde en tot geen compromissen geneigd was. Zij trotseerde op die manier volledig de tijdsgeest, niet enkel op politiek vlak, maar in alle cultuurverschijnselen » (Lamberts p. 72).

De krant bestreed niet enkel het maçonniek liberalisme, maar ook het nieuwe fenomeen van het liberaal-katholicisme. De grondlegger daarvan was de Franse priester Félicité de Lamennais (1782-1854), die zich ontpopte tot een overtuigde revolutionair : « Hij wou dat de Kerk de monarchieën de rug zou toekeren om de heilige zaak van de vrijheid van de volkeren te omhelzen. Hij was zo geëxalteerd dat hij de volledige scheiding van Kerk en staat eiste, opdat de Kerk zou kunnen deelnemen aan de revolutionaire bewegingen, ze zou kunnen bezielen en leiden. Hij drong er bij de paus op aan dat hij aan het hoofd zou gaan staan van de grote opstand van de volkeren tegen de vorsten om de nieuwe tijden te openen van een mensheid verzoend in een wereldwijde democratie... » (*HIJ IS VERREZEN !* nr. 78, november-december 2015). Lamennais werd veroordeeld door Rome en stierf als apostaat, maar zijn leerlingen erfden zijn ketterij waarmee zij de Kerk zouden besmetten.

ULTRAMONTANEN TEGENOVER LIBERAAL-KATHOLIEKEN

De liberaal-katholieken gingen uit van het beginsel dat Kerk en staat gescheiden dienden te worden. Het kon niet meer de bedoeling zijn dat de politieke macht in dienst van de Kerk gesteld werd : beide moesten hun eigen weg gaan.

Met die zienswijze konden Joseph de Hemptinne en zijn geestgenoten het onmogelijk eens zijn. Hun ultramontanisme, dat in feite de naam van *integraal-katholicisme* verdient, « was een strekking die de eigenheid van de Kerk beklemtoonde, opkwam voor haar onafhankelijkheid ten aanzien van het staatsgezag en sterk de nadruk legde op haar supranationaal, Romeins karakter. De bevestiging van de kerkelijke autonomie sloot hoegenaamd niet een intense samenwerking met de staat uit. Tegelijk werd een voorrangspositie opgeëist voor de Kerk in de maatschappij. Gezien haar karakter van volmaakte maatschappij, gezien haar verheven doel en natuur, was de Kerk verheven boven de staat » (Lamberts p. 39). De politiek stond niet los van de Kerk, maar moest integendeel de belangen van de Kerk dienen.

In die zin kreeg Joseph het steeds lastiger met de liberale Belgische grondwet, waarvan de principes in schril contrast stonden met de pauselijke maatschappijleer zoals die door Gregorius XVI uiteengezet was in de encycliek *Mirari vos* (1832). Die

grondwet was een hinderpaal voor het grote doel dat de ultramontanen zich stelden : het herstel van de christelijke staat en de restauratie van de sociale heerschappij van Christus.

De kwestie kreeg voor Joseph een praktische draagwijdte toen hij vanaf 1860 een meer actieve rol ging spelen in de Gentse politiek. In 1865 werd hij tot provincieraadslid verkozen en moest hij de grondwettelijke eed afleggen. Vooraleer daartoe over te gaan won hij het advies in van enkele hoge geestelijken, die probeerden hem gerust te stellen. Maar zijn scrupules bleven hem achtervolgen tot men hem uiteindelijk verwees naar de nieuwe Gentse bisschop, Mgr. Bracq. Die was duidelijk : de grondwettelijke eed was door het Belgische episcopaat sinds meer dan dertig jaar toegelaten en de H. Stoel had hiertegen nooit bezwaar aangetekend. Het betrof hier trouwens een restrictieve eed, die een katholiek nooit kon dwingen tegen zijn geweten in te handelen. Maar de beginselvaste Joseph was nog niet overtuigd en zou met het probleem blijven worstelen, om tenslotte in 1868 ontslag te nemen als raadslid.

In 1863, 1864 en 1867 gingen de congressen van Mechelen door, die tot doel hadden de katholieke belangen en vrijheden te verdedigen tegen de alsmaar agressievere seculariseringspolitiek van de vrijmetselaarsregering. De bijeenkomsten brachten de verdeeldheid binnen het katholieke kamp tussen liberaal-katholieken en ultramontanen aan het licht. Op het eerste congres hield de Fransman Montalembert, de erfgenaam van Lamennais, een toespraak waarin hij de moderne vrijheden van meningsuiting, van pers enz. verheerlijkte. De ultramontanen steigden en lanceerden onder leiding van De Hemptinne een tegenoffensief : zij dreigden de volgende congressen te boycotten als ze niet nauwer betrokken werden bij de organisatie en waarborgen kregen inzake de thema's die zouden behandeld worden. Ze kregen tot op zekere hoogte genoegdoening, zodat het liberaal-katholieke karakter van de congressen van 1864 en 1867 minder uitgesproken was.

Op 1 maart 1865 werd dan de Katholieke Unie opgericht als overkoepelend orgaan van alle Belgische katholieken. De Hemptinne, gekozen tot voorzitter van het Oost-Vlaamse comité van die Unie, ijverde er met zijn medestanders voor dat de volkswerken in ultramontaanse handen zouden blijven. Dat lukte, maar in de politieke organisaties grepen de liberaal-katholieken de macht ; zij zouden beletten dat de latere katholieke partij een confessionele koers zou varen.

MOBILISATIE VOOR DE PAUS

De internationale gebeurtenissen versterkten echter de positie van de ultramontanen. Met Engelse wapens en geld waren Garibaldi en zijn Roodhemden begonnen met de militaire campagne om de pauselijke staat te vernietigen. De gezworen vijanden van de Kerk waanden zich oppermachtig. De paus was in gevaar en overal in Europa leidde de "Romeinse kwestie", de mogelijke ondergang van de

tijdelijke macht van de H. Stoel, bij de katholieke bevolking tot felle antiliberale reacties.

« In Gent werd in 1859 [...] het initiatief genomen tot oprichting van de St.-Pieterspenning, ter ondersteuning van de pauselijke regering. Het werk vertrok eens te meer vanuit het St.-Vincentius-a-Paulogenootschap en het werd met de hulp van de clerus, op parochiale basis, over het ganse land en spoedig ook in het buitenland verspreid. J. de Hemptinne werd ondervoorzitter van het Oostvlaams comité van de Pauselijke Werken dat samen met het Westvlaamse een uitzonderlijke activiteit ontwikkelde » (Lamberts p. 78).

Vanaf 1860 werden via de Pauselijke Werken de eerste zoeaven voor het pauselijke leger gerekruteerd. De meeste vrijwilligers waren van bescheiden afkomst, maar ook uit de toonaangevende katholieke families boden zich kandidaten aan. De oudere zonen van Joseph de Hemptinne hadden nog niet de vereiste leeftijd bereikt, maar zij brachten het nodige geld bij elkaar voor de betaling van een plaatsvervanger. Het Belgische contingent van de "soldaten van God" steeg snel tot 1600 leden.

FELIX DE HEMPTINNE (1849-1913)

de oudste zoon van Joseph, vocht als jonge zoeaaf tegen de troepen van Garibaldi. Hij trad binnen bij de benedictijnen van Beuron als dom Hildebrand. Later werd hij abt van Maredsous en daarna de eerste abt van het Collegio Sant'Anselmo in Rome.

Toch waren de zoeaven in het begin geen partij voor de getrainde troepen van Piëmont-Sardinië. Umbrië en de Marken gingen voor de paus verloren, waarna Victor-Emmanuel in 1861 in Turijn tot koning van Italië werd uitgeroepen. Pius IX protesteerde ferm. Het antwoord van premier Cavour, een vrijmetselaar, was een provocatie : hij liet Rome proclameren tot hoofdstad van het ene en ondeelbare Italië.

Onvermoeid zette de paus ondertussen zijn strijd tegen het liberalisme in al zijn gedaanten verder. In 1864 publiceerde hij de encycliciek *Quanta Cura*, waarin hij het liberaal-katholicisme scherp veroordeelde, en kort daarna de *Syllabus*, « het charter van de katholieke Contrarevolutie, het "*non possumus*" van de paus tegenover de derde bekoring van Satan : "*Indien gij mij aanbidt, zal ik u de wereld geven !*" » (abbé de Nantes).

In januari 1866 vervoegde de oudste zoon van Joseph de Hemptinne, Felix, het pauselijke leger ; hij was amper zestien. Kort daarna reisden de ouders hem achterna. Zij verbleven gedurende één maand in Rome, waar zij heel wat contacten legden en ook in privé-audiëntie ontvangen werden door Pius IX.

VICTOR MOUSTY (1836-1876)

was luitenant bij het regiment van de Belgische zoeaven. Na de val van Rome in 1870 werkte hij bij de familie Desclée in Doornik en richtte hij met Joseph de Hemptinne het radicaal-katholieke weekblad *La Croix* op.

De paus bevestigde Joseph in zijn ideeën en kon voortaan nog meer dan voorheen rekenen op zijn onvoorwaardelijke toewijding. In het volgende decennium zou de Gentse industrieel haast elk jaar de tocht naar Rome ondernemen om er de richtlijnen van de paus in ontvangst te nemen.

DE KRUISVAARDERS VAN SINT-PIETER

Het jaar 1870 bracht voor Joseph op persoonlijk vlak het overlijden van zijn echtgenote en op buitenlands vlak de inname van Rome door de Italiaanse troepen onder de kreten « *Dood aan de priesters!* » en « *Vervloekt zij Jezus Christus!* » De diepkatholieke Gentenaar « voelde zich nu nog meer geroepen om de rechten van de H. Stoel te verdedigen. Zijn rusteloze activiteit in de volgende jaren maakte het hem gemakkelijker het verlies van zijn vrouw te dragen. Hij speelde een belangrijke rol in de talrijke protestmanifestaties die vanaf eind 1870 tegen de opheffing van de tijdelijke macht van de paus werden georganiseerd. Hij voerde verschillende delegaties aan die de paus in het Vaticaan hun sympathie gingen betuigen » (Lamberts p. 79).

Tegelijkertijd toonde hij zich bijzonder verontwaardigd over de houding van de Belgische regering in de Romeinse kwestie. Die regering-D'Anethan was uniform katholiek, maar het ging om liberaal-katholieke ministers: de eerste-minister was een voorstander van de Italiaanse eenmaking en aarzelde niet om de paus af te vallen. De Hemptinne raakte daardoor nog meer vervreemd van de katholieke partij en haar zagezegde *Realpolitik*.

Het Eerste Vaticaans concilie van 1870 verschaftte met de afkondiging van de pauselijke onfeilbaarheid extra kracht aan het antiliberalisme van de paus. Pius IX, « de gevangene van het Vaticaan », werd door de katholieke gelovigen diep vereerd en er ontstond een ware cultus rond zijn persoon. Zijn profetische visie op de zware stormen die de Kerk bedreigden, werd bewaarheid toen in verschillende Europese landen vervolgingen tegen het geloof uitbraken. Dat was bv. het geval in het eengemaakte Duitsland, waar Bismarck vanaf 1872 de *Kulturkampf* lanceerde. Er leek een grote krachtmeting aan de gang tussen de Kerk en de moderne nationale staten. Maar de Opperherder was vastbesloten om een dam op te werpen « *tegen het immense kwaad van de huidige eeuw* ».

In die optiek besloot Joseph de Hemptinne een organisatie op te richten van militante leken die de rechten van de H. Stoel zouden verdedigen en de ultramontaanse beginselen consequent zouden beleven en propageren. Hij raadpleegde enkele Belgische bisschoppen en de toenmalige nuntius in ons land, waarna hij in januari 1871 met een internationale deputatie afreisde naar Rome. Hij legde zijn plan voor aan de paus, die er zijn volle instemming mee betuigde.

Terug in ons land ondervond Joseph tegenwind in eigen kring. Zijn vrienden waren bang dat de nieuwe organisatie naast de bisschoppen heen zou werken, wat voor wrijving zou zorgen. « Ook in

kerkelijke kringen stelde men zich vragen rond een lekengeenootschap dat door de Gentse industrieel zou geleid worden. [...] De nuntius won het advies in van enkele hoge Belgische geestelijken en die waren het erover eens dat het een lofwaardig initiatief was, maar dat het heel wat risico's inhield een dergelijk werk met een doctrinaire draagwijdte over te laten aan De Hemptinne, die als te radicaal en te voortvarend werd beschouwd » (Lamberts p. 84). De waarheid was veeleer dat ook in België verschillende prelaten besmet waren met het liberaal-katholicisme !

Uiteindelijk gaven de onderling verdeelde bisschoppen toch groen licht. De leden van de nieuwe stichting noemden zich *Kruisvaarders van Sint-Pieter*. Zij kwamen vooral uit de ultramontaanse perswereld, de zoeavenbeweging, de Pauselijke Werken en het Sint-Vincentius-a-Paulogenootschap. Er was een sterke Gentse vertegenwoordiging, maar ook in Brugge, Doornik (Henri Desclée, de befaamde drukker) en Leuven (Charles Périn, de theoreticus van het sociaal-katholicisme) bestonden invloedrijke kernen. De moderne ridders, die een kruis om de hals droegen, engageerden zich om hun privéleven en hun openbaar optreden af te stemmen op de onderrichtingen van de paus. Om daarvoor de nodige genade te verwerven, zouden zij zich toeleggen op gebed, meditatie, boetedoening en liefdadigheid.

Onder leiding van Joseph, die *superior* was, bestudeerden de kruisvaarders tijdens hun maandelijkse vergaderingen allerlei actuele kwesties waarin de zuivere kerkelijke leer bedreigd werd: het eigendomsrecht van de kloosters, het burgerlijk huwelijk, het statuut van de kerkhoven. Ook volgden zij de politieke ontwikkeling in binnen- en buitenland op de voet, steeds vanuit een katholieke invalshoek.

HET GESCHIPPER VAN DE BISSCHOPPEN

Tot eind 1873 volgde De Hemptinne een vrij gematigde koers met de *Kruisvaarders* en deden zich geen noemenswaardige spanningen voor met de bisschoppen. In oktober 1873 echter werd hij door Pius IX tot Romeins graaf benoemd. Deze pauselijke onderscheiding wakkerde zijn ijver nog aan. Hij reisde naar Rome waar hij door de H. Vader bevestigd werd in zijn politieke gedragslijn.

Bij zijn terugkeer in België nam De Hemptinne dadelijk de katholieke regering-De Theux-Malou onder vuur, omdat zij een typisch liberaal-katholieke politiek van compromissen volgde. « De ultramontanen waren hoogst ontevreden over de gematigde politiek van de regering, die de laïciserende maatregelen van de vorige liberale kabinetten verder ten uitvoer legde, een vreesachtige houding aannam in de Romeinse kwestie en niet bereid bleek een katholieke oplossing te geven aan de sinds lang aanslepende kerkhovenkwestie. In een zorgvuldig voorbereid schrijven deden de *Croisés* over deze situatie hun beklag bij de bisschoppen. Met het oog op de komende verkiezingen vroegen zij hen of het nog toelaatbaar was het mandaat van volksvertegenwoordiger of senator aan liberaal-katholieken toe te

De abdij van Maredsous (provincie Namen) werd gesticht als priorij en refugehuis van Beuron ten tijde van de Kulturkampf. De neogotische gebouwen werden in 1873 ontworpen door Jean-Baptiste Bethune.

vertrouwen en hoe men in het tegengestelde geval een liberaal-katholiek kon onderscheiden van een onvervalste katholiek » (Lamberts pp. 87-88).

Met zijn initiatief wou de strijdvaardige Gentenaar het episcopaat dwingen om eindelijk kleur te bekennen. Maar de bisschoppen waren op hun hoede en al zeker de aartsbisschop, Mgr. Victor Dechamps, die in zijn jonge jaren sterk beïnvloed was door het gedachtegoed van Lamennais. Het kwam niet tot het duidelijke en collectieve standpunt waar De Hemptinne om vroeg.

Daarom stelde hij voor de kwestie aan de paus zelf voor te leggen, wat de meeste andere *Kruisvaarders* echter niet wilden: de bisschoppen waren in hun bisdom de vertegenwoordigers van de paus en men moest hen gehoorzamen zolang zij zelf gehoorzaamden aan de Opperherder. Joseph was het daar niet mee eens; hij vond dat men zich niet kon verlaten op het Belgische episcopaat, dat in politiek-religieuze kwesties altijd schipperde en de kool en de geit probeerde te sparen. Op een woelige vergadering van de *Kruisvaarders* kwam het tot een definitieve breuk. Er zat voor Joseph niets anders op dan alleen verder te gaan met een kleine groep van getrouwen, voor wie de strikte gehoorzaamheid aan de H. Stoel op alles primeerde. De meer gematigden stichtten de *Broederschap van Sint-Michiel*, waarvan Charles Périn de leider werd.

EEN RADICAAL KATHOLIEK WEEKBLAD

De oud-zoeaaf Victor Mousty, een vroegere strijdmakker van Felix de Hemptinne, droomde al lang van een radicaal ultramontaans weekblad dat de stem van de paus in België zou laten weerklinken. In 1873 klopte hij aan bij de Gentse industrieel voor financiële steun. Joseph aarzelde omdat het mislukte avontuur van een Brusselse integraal-katholieke krant hem veel geld gekost had; beiden besloten daarop naar het Vaticaan te trekken. Toen Pius IX zijn zegen gegeven had, werd het weekblad *La Croix* in februari 1874 opgericht.

Het nieuwe orgaan wou een internationaal blad zijn dat de door de *Syllabus* gebrandmerkte dwalingen compromisloos zou bestrijden. Zo stuurde *La Croix* aan op niet-deelname van de katholieken aan de verkiezingen: aan een verderfelijke regime, dat steunde op verkeerde principes, mocht op geen enkele manier medewerking verleend worden.

De meeste Belgische bisschoppen reageerden ontzet op deze "fanatieke" stellingname. Mgr. Bracq noemde het blad, met een duidelijke toespeling, « *une grande croix pour l'épiscopat* ». Het episcopaat had het weekblad liefst van al verboden, maar was bang voor een mogelijk beroep

op Rome; de bisschoppen raadden de lectuur ervan wel af aan hun clerus. Pius IX dacht er blijkbaar helemaal anders over, want in mei 1874 richtte hij aan de redacteurs van *La Croix* een lovende brief! Toen onze herders daarop de waslijst van hun grieven aan de paus overmaakten, liet die via zijn staatssecretaris weten dat van hem geen afkeuring van het weekblad moest verwacht worden en dat De Hemptinne en Mousty eerder begeleid dan ontmoedigd dienden te worden.

De moeilijkheden met de Belgische bisschoppen maakten dat het blad een grotere verspreiding kende in het buitenland dan in België. Vooral in ultramontaanse kringen in Frankrijk sloeg *La Croix* erg aan. Het weekblad vond ook een goed onthaal bij reguliere geestelijken als de benedictijnen, de kapucijnen en de redemptoristen. Uit de diocesane seminaries werd het op bevel van de bisschoppen geweerd.

« Het blad huldigde een organische maatschappijvisie: de samenleving steunde op natuurlijke groepen als de familie, de beroepsverenigingen en de standen. Deze vormden een eenheid en leefden in harmonie met elkaar onder de evangelische wetten van liefde, eerbied en dienstbetoon. Er bestond wél een natuurlijke ongelijkheid tussen de mensen. Dit impliceerde een hiërarchische visie op de familie en de samenleving. Men droomde van een herstel van de standenmaatschappij: de volksklasse, de burgerij en de adel hadden uiteenlopende kwaliteiten en hadden verschillende functies te vervullen in de samenleving. [...]. De standenmaatschappij diende overkoepeld te worden door een sterke monarchie, die echter niet mocht uitmonden in despotisme maar haar tegengewicht diende te vinden in welomschreven private en publieke rechten, de standenvertegenwoordiging en decentralisatie » (Lamberts p. 94).

Deze visie stond uiteraard diametraal tegenover de liberale, individualistische maatschappijvisie. De grondbeginselen van de liberale staat werden door

De Hemptinne en zijn medestanders kordaat afgevoeren. *La Croix* was bovenal een integraal-katholiek blad, dat de invloed van de Kerk in alle geledingen van de samenleving wou verspreiden. Het katholicisme moest de status van staatsgodsdienst herwinnen. De vrijheid van meningsuiting moest opgeheven worden: aan de dwaling mocht men geen rechten toekennen. En de liberaal-katholieken? Die moesten monddood gemaakt worden, want door hun toegeeflijkheid en hun huichelarij waren zij de medeplichtigen geworden van de maçonnieke liberalen en verzwakten zij de Kerk van binnenuit. Het oordeel van De Hemptinne was streng, maar gerechtvaardigd: « *De goede God verdraagt de lauwen niet en de apostasie van de regering verdient het gestraft te worden* » (brief aan Ch. de Villermont, 4 juni 1874).

« UW BEGINSELEN ZIJN JUIST »

De onvermoeibare strijder verspreidde zijn opvattingen in deze periode ook via een aantal brochures, opgesteld in catechismusvorm. De inhoud legde hij vooraf ter goedkeuring voor aan zijn zoon Felix, die als dom Hildebrand benedictijn was geworden in de aartsabdij van Beuron, aan de Beuronse abt en aan enkele Leuvense en Romeinse theologen.

Voor zijn eerste brochure, « *La thèse, l'hypothèse et l'antithèse* » (1877), kreeg Joseph de expliciete lof van Pius IX, die in het aan hem opgedragen exemplaar eigenhandig schreef: « *Uw beginselen zijn juist. Ik zeg u uw goede wil en bid God dat Hij licht en kracht geeft aan allen die geroepen zijn om deze principes te verdedigen.* »

In dit werkstuk verdedigde De Hemptinne de stelling dat het geloof de hele samenleving en dus ook haar politieke structuren moest doordringen. « Wetgevers en bestuurders moesten het goede beschermen en het kwade straffen (*these*). Daarbij moesten zij echter rekening houden met de morele toestand van het volk voor wie die wetten bestemd waren (*hypothese*). Soms was enige tolerantie nodig van het kwaad, dat zo een feitelijke vrijheid kreeg. Die vrijheid kon echter nooit als een recht ingeroepen worden. Dit gebeurde wel in het geval van de zgn. moderne vrijheden, die dus verwerpelijk waren. Zij verleenden een wettelijke bescherming aan het kwaad (*antithese*). In landen zoals België, waar de moderne vrijheden waren ingevoerd en goed en kwaad op dezelfde voet werden geplaatst door de overheid, moesten de gelovigen er, door overreding, naar streven een einde te maken aan die toestand. Indien zij geroepen werden bestuursfuncties te bekleden, mochten zij geen wetten goedkeuren of uitvoeren die strijdig waren met de goddelijke en de kerkelijke wetten » (Lamberts p. 96).

Aangemoedigd door de pauselijke appreciatie vroeg Joseph voor zijn tweede brochure, « *Le libéralisme* », het *imprimatur* van de Mechelse aartsbisschop. Dat leidde tot een hele rel. In deze brochure werd de eed van trouw aan de Belgische grondwet impliciet ontoelaatbaar genoemd en daarom weigerde kardinaal Dechamps er zijn kerkelijke goedkeuring aan te hechten. Bovendien oefende hij

sterke druk uit op de H. Stoel om de toekenning van een Romeins *imprimatur* te voorkomen. Joseph de Hemptinne liet tenslotte zijn tweede en ook zijn derde brochure verschijnen in Rijsel, voorzien van de goedkeuring van de kanselier van de plaatselijke katholieke universiteit.

In « *Le libéralisme* » stelde de auteur dat de mensen als gevolg van de erfzonde van nature tot het kwaad geneigd zijn en dat zij daartegen moeten beschermd worden door het politieke gezag. « De moderne vrijheden beroofden de mensen van een dergelijke bescherming. Zij konden niet anders dan tot de zege van het kwaad en tot de ondergang van de maatschappij leiden. Zij waren een kwaad op zich, waaraan men in geen enkele omstandigheid zijn medewerking mocht verlenen. De liberaal-katholieken deden dit wel. Zij schaarden zich achter de liberale instellingen en voerden slechte wetten uit, zoals die met betrekking tot het burgerlijk huwelijk en de echtscheiding. Dit was meer dan een dulden van het kwaad; het was een actieve, schuldige medeplichtigheid » (Lamberts p. 96).

In een derde brochure, « *La tolérance* », trok De Hemptinne scherp de grenzen van de verdraagzaamheid, overeenkomstig de katholieke leer. De wereldlijke macht, die ondergeschikt is aan de Kerk, mag soms het kwaad dulden om erger te voorkomen, maar het kwaad kan nooit rechten verwerven, zoals nu gebeurt door toedoen van de moderne vrijheden. Die moeten daarom hardnekkig bestreden worden. Enkel het herstel van de samenwerking tussen Kerk en staat, enkel de sociale heerschappij van Christus kan de decadente maatschappij redding brengen.

BLIJVENDE INZET VOOR DE KATHOLIEKE WERKEN

De radicaal-katholieke opstelling van de katoen-industrieel leidde tot een vervreemding tussen hem en zijn vroegere vrienden van *Le Bien Public*, zoals dat ook al gebeurd was binnen de *Kruisvaarders van Sint-Pieter*. Ook zijn relatie met zijn bisschop, Mgr. Bracq, werd zeer gespannen. Herhaaldelijk werd Joseph, zij het op een bedekte manier, aangevallen in de *Godsdienstige Week van Vlaanderen*.

Dit had echter niet dadelijk een weerslag op zijn betrokkenheid bij de diocesane werken. Hij was te integer om die als een hefboom voor zijn persoonlijke opvattingen te gebruiken. Begin 1873 speelde hij een grote rol in het katholiek verzet tegen de laïcisering van de Gentse kerkhoven. In 1876 werd hij een spilfiguur in de commissie van de christelijke scholen, die het katholiek lager onderwijs in de stad Gent tot ontwikkeling wilde brengen. Hij bleef ondervoorzitter van de Pauselijke Werken in het bisdom en speelde een actieve rol in de talrijke manifestaties voor de paus en tegen de Italiaanse regering. Ook in het werk van het Sint-Vincentius-genootschap nam zijn invloed niet af, integendeel: in mei 1871 werd hij nationaal voorzitter van het genootschap, een functie die hij zou blijven uitoefenen tot juli 1896.

In deze periode droeg hij eveneens veel bij tot

Het benedictijnse Collegio Sant'Anselmo op de Aventijn in Rome, waar zich ook het generaalat van de orde bevindt, werd in 1887 gesticht om monniken van over heel de wereld een degelijke academische opleiding te geven. Joseph de Hemptinne financierde mee de bouw ervan.

de herleving van de benedictijnenorde in België. Zijn zoon, dom Hildebrand, had de abt van Beuron ervan kunnen overtuigen om in België een priorij te stichten; die zou kunnen fungeren als refugehuis voor de Duitse monniken als zij door de *Kulturkampf* zouden moeten vluchten. De nieuwe stichting werd de abdij van Maredsous, waarvoor Jean-Baptiste Bethune de neogotische gebouwen tekende – overigens zonder daar een cent voor te vragen, want hij zag de opdracht als zijn levenswerk. Zoals altijd kwam Joseph de Hemptinne voor de bouw royaal met geld over de brug.

Ondertussen dreigde de Belgische politiek in zwaar stormweer terecht te komen. De katholieke regering-De Theux-Malou onderschatte de plannen van de Loge om een regelrechte aanval op het kerkelijke onderwijs te ondernemen. De radicale liberalen maakten dankbaar gebruik van de extreme tolerantie en het gebrek aan energie van hun tegenstanders. In plaats van de manoeuvres van de liberale partij aan de kaak te stellen, kozen de liberaal-katholieke ministers voor een kruiperige politiek: ze schoven verschillende hete hangijzers op de lange baan en benoemden een groot aantal liberalen op belangrijke staatsposten om hen te paaieren...

En het waren niet de kardinaal en de Belgische bisschoppen die hun stem verheieven om op het gevaar te wijzen, want dat zou enkel koren op de molen zijn geweest van De Hemptinne en de ultramontanen! Onze prelaten wilden zo graag "wijzer" zijn dan de paus en het land in een geest van verdraagzaamheid besturen. Niet voor niets noemde Joseph hen « kleine pausen ». Toen ze eindelijk wakker schoten, was het al te laat: in 1878 ontketende de vrijmetselaarsregering-Frère-Orban II de schoolstrijd.

VAN LEO XIII TOT DE H. PIUS X

Het jaar 1878 bracht een belangrijke wending. Pius IX, de grote bestrijder van het liberalisme, overleed op 7 februari. Als zijn opvolger werd kardinaal Gioacchino Pecci gekozen, die nog nuntius in België geweest was (1843-1846) en de H. Stoel besteeg onder de naam Leo XIII.

De nieuwe Opperherder was een liberaal-katholiek die streefde naar verzoening met de moderne regimes. Daardoor kwam er vrij bruusk een einde aan de antiliberaal-kruistocht die De Hemptinne tot dusver met de goedkeuring en zelfs met de aanmoediging van Rome had ondernomen. In maart was hij met een aantal prominenten naar de Eeuwige Stad gereisd om aan de nieuwe paus een gedragslijn te vragen. « De Gentse hulpbisschop, Mgr. G. de Battice, die deel uitmaakte van de delegatie, wist te bekomen dat Leo XIII zich op de vlakte hield. De paus beloofde de kwestie te onderzoeken op basis van een

memorandum dat De Hemptinne hem zou toezenden; in afwachting kon het status quo best behouden blijven. Er kwam echter geen antwoord van Leo XIII » (Lamberts p. 100).

De reden was duidelijk: de paus wou de eenheid onder de Belgische katholieken hersteld zien... onder liberaal-katholieke vlag. In zijn politiek was er geen plaats meer voor een radicale integraal-katholieke strijder als de Gentse industrieel. Joseph realiseerde zich dat na verloop van tijd en legde zich bij de toestand neer, ondanks het aandringen van zijn vrienden: zonder pauselijke goedkeuring wou hij niet verdergaan. Zoals hij voordien de wapens had opgenomen in gehoorzaamheid aan de paus, zo legde hij nu vanuit diezelfde gehoorzaamheid de wapens neer.

Rond die tijd moest hij ook afrekenen met grote moeilijkheden in zijn textielbedrijven. De algemene economische crisis die zich in de jaren 1870 aftekende, liet zich ook in de Gentse textielindustrie gevoelen en leidde in de naaste omgeving van De Hemptinne tot enkele spectaculaire falingen. Hij liet zich voortaan nog nauwelijks in met ideologische kwesties en wijdde zich nog enkel aan het beheer van zijn textielfabrieken, aan de Pauselijke Werken en aan het Sint-Vincentiusgenootschap.

Hij keerde zich na 1890 ook resoluut tegen de christendemocraten, met wie hij in zijn stad regelmatig in conflict kwam. Hij had als werkgever de reputatie verworven sociaalvoelend te zijn en zijn caritatieve inzet vond in Gent zijn weerga niet, maar hij was fel gekant tegen de opkomende christelijke arbeidersbeweging die hij als een splijtzwam zag. Hij bleef erbij dat alle maatschappelijke problemen in wezen terug te voeren waren tot de ontkerstening van de samenleving en meer bepaald van haar politieke instellingen: « *De naties moeten opnieuw katholiek worden, anders zullen wij eindigen in de slavernij of het barbaarendom.* »

Als geldschieter van katholieke werken bleef Joseph bijzonder actief. Tussen 1891 en 1893 liet

hij de abdij van Maredret optrekken, waar zijn dochter Agnes benedictines was. Hij financierde mee de bouw van *Sant'Anselmo*, de benedictijnse universiteit te Rome. Vanaf de jaren 1880 vond hij in de missionering een nieuwe uitlaatklep voor zijn nauwelijks aflatende strijdbaarheid. Aan koning Leopold II overhandigde hij regelmatig giften voor de missies in Congo-Vrijstaat. In 1885 maakte hij de oprichting mogelijk van het Afrikaanse Seminarie in Leuven, dat later in handen van de scheutisten zou komen.

De koning schonk hem in 1886 de titel van graaf. Daarna werd het geleidelijk aan stiller rond de ouder wordende industrieel. Een toenemende doofheid vergrootte nog zijn eenzaamheid. Zijn contacten beperkten zich tot zijn familie en zijn vroegere vrienden van *Le Bien Public*, met wie hij zich grootmoedig verzoend had.

Toen in 1903 kardinaal Sarto tot paus Pius X verkozen werd, leefde in de oude kruisvaarder opnieuw de hoop op dat de antiliberaal strijd zou kunnen herbeginnen. Hij stuurde de nieuwe Opperherder zijn drie brochures en verspreidde ze ook weer in ons land en in Noord-Frankrijk. Hij overwoog zelfs de publicatie van de tekst over de politieke eed, die vroeger slechts onvolledig en op beperkte schaal

was verspreid. Nog altijd was het zijn bedoeling om die eed te doen afschaffen. Maar de prelaten die hij aanzocht om bij de H. Vader in die zin druk uit te oefenen, remden zijn ijver af.

Joseph de Hemptinne overleed in Gent op 25 januari 1909, op 86-jarige leeftijd. « Hij was een van de belangrijkste grondleggers van het organisatiekatholicisme in België, dat dankzij hem doordrongen werd van een sterke ultramontaanse geest. Uit de Sint-Vincentius-a-Paulobeweging groeiden naast talrijke sociaal-caritatieve werken de eerste katholieke jeugdorganisaties en de werkmanskringen, die later het substraat zouden vormen van de katholieke volkswerken. Via de Pauselijke Werken werd het katholieke land gemobiliseerd en van een sterk confessionalisme doordrongen. Dit werd langs steeds meer ultramontaanse persorganen, waarvan de belangrijkste door de Gentse industrieel werden gesteund, onder de brede bevolkingslagen verspreid » (Lamberts p. 103).

Bovenal was hij een diepgelovige en overtuigde katholiek, die zijn talenten en financiële mogelijkheden ten dienste stelde van de allerbelangrijkste strijd : die voor de overwinning van de Kerk op de samenzwering van al haar vijanden !

redactie KCR

EEN « INCLUSIEVE » GOD

EEN Duitse katholieke jongerenbeweging gaat het woord voor God in de eigen communicatie voortaan als « Gott+ » schrijven, om het zo inclusiever te maken. Volgens de organisatie stoot het beeld van een « mannelijke, witte God » jonge mensen te veel af.

Dat schrijft Luuk van den Einden in een artikel op de website van *Katholiek Nieuwsblad* (7 april 2022), waarin hij het heeft over de bizarre standpunten van de Katholieke jonge Gemeinde (KjG), een katholieke jongerenbeweging die in heel Duitsland actief is. « De manier waarop de Kerk over God spreekt, sluit niet langer aan op de beleevingswereld van jonge mensen, stelt de KjG. Daarom schrijft de organisatie het woord « Gott » voortaan als « Gott+ », om verwijzingen naar God inclusiever te maken. « We vinden het belangrijk dat het woord voor God diversiteit belichaamt », schrijft de KjG in het resolutiedocument over de verandering. « Door het gebruik van God+ willen we het

gesprek over diversiteit op gang brengen en afrekenen met achterhaalde beelden. »

« Het « achterhaalde beeld » waar de KjG op doelt, is dat van een « patriarchaal-mannelijke, witte God » ; een beeld dat volgens de beweging « mensen de toegang tot God belemmert omdat ze zichzelf in dergelijke voorstellingen niet kunnen herkennen als geschapen naar Zijn evenbeeld. » [...] De KjG gaat ook naar God verwijzen met afwisselend mannelijke, vrouwelijke en genderneutrale voornaamwoorden en lidwoorden. « In beschrijvingen van God+ gebruiken we ook genderneutrale termen zoals God+ als scheppende kracht of afwisselend mannelijke en vrouwelijke bewoordingen zoals God+ als Schepper naast God+ als Schepster. »

Want de organisatie wil « non-binaire mensen » niet uitsluiten ! Julia Niedermayer, voorzitter van de KjG, zegt in een recent interview :

« Door zo open te zijn, maken we ook ruimte voor mensen die nog niet precies weten hoe ze zich tot God verhouden. »

Wat een onzin... Of beter : wat een waanzin ! De genderideologie is een gevaarlijke ketterij die het verschil tussen man en vrouw wil uitwissen om zo het scheppingswerk van God ongedaan te maken. Jongens die een meisje willen worden, meisjes die twifelen of ze wel van het vrouwelijke geslacht zijn... Op de meest kwetsbare leeftijd wordt onze jeugd in haar wezen zelf in de war gebracht en verleid tot onherroepelijke daden. Wie beschermt hen tegen dit duivelse kwaad ? Het leergezag van de Kerk ? Dat horen we helaas niet meer sinds het Concilie besloten heeft dat de Kerk de wereld moet « huwen » en er ten dienste van moet staan. En zo maakt de kerkelijke hiërarchie zich medeplichtig aan de vreselijkste plannen van de verdorven meesters van de wereld.

COMMENTAAR OP HET EVANGELIE VAN SINT-JAN

21. « HIJ ZAG EN GELOOFDE »

DE eerste persoon die het Graf bezoekt, zegt Sint-Jan, is Maria Magdalena :

^{20, 1} *Op de eerste dag der week kwam Maria Magdalena vroeg in de morgen, terwijl het nog donker was, naar het graf en zag de steen van het graf afgerold. Deze Maria is de zus van Martha en Lazarus, maar beschermd door een soort van respectvol incognito. Ze heeft dwaze dingen gedaan ; ze was een heel andere vrouw in Magdala, een dorp aan de oever van het meer van Tiberias. Maar zij ontmoette Christus en bekeerde zich. Daarop keerde ze terug naar haar gerespecteerde familie in Bethanië, vlakbij Jeruzalem. Zij is de bekeerde zondares van wie Jezus hield, op gelijke hoogte met de apostel Johannes, en die ook van Hem hield. Wellicht was zij niet alleen toen ze bij het Graf aankwam, maar de evangelist denkt slechts aan haar.*

² *Zij snelde daarom vlug naar Simon Petrus heen en naar de andere leerling, die Jezus liefhad. Alsof er nog maar twee apostelen zijn. En inderdaad, de anderen zijn allemaal verdwenen. Ze zei hun : "Men heeft de Heer uit het graf genomen en we weten niet waar men Hem heeft neergelegd." Het meervoud "we" duidt er op dat zij vergezeld was door andere vrouwen, zoals de Synoptici vertellen.*

³⁻⁷ *Toen gingen Petrus en de andere leerling op weg en begaven zich naar het graf. Ze waren samen*

op weg gegaan, maar de andere leerling liep sneller dan Petrus en kwam het eerst bij het graf. Hij bukte zich voorover en zag de windsels (othonia) op de grond liggen ; maar hij ging er niet binnen. Nu kwam ook Simon Petrus achter hem aan, ging het graf binnen en zag de windsels op de grond liggen, evenals de lijkwade (soudarion) die zijn hoofd had bedekt ; deze lag niet bij de windsels, maar afzonderlijk opgerold op een andere Plaats.

We hebben gezien dat Sint-Jan in het relaas van de begrafenis het woord *othonia* gebruikte om het geheel van de windsels of weefselrepen aan te duiden die dienden om het Lichaam van Jezus te omwikkelen en zijn ledematen vast te binden met het oog op de overbrenging naar het Graf. In de beschrijving van de ontdekking van het lege Graf maakt de evangelist een onderscheid en noemt een van de weefsels *soudarion*. Het gaat hier niet gewoon om een soort zakdoek, zoals pater Lavergne veronderstelde, « een lapje stof dat men bij zich draagt om zich het zweet (*sudor*) van het aangezicht te wissen » en dat hier zou gediend hebben om het in opgerolde vorm onder de kin van de dode te steken zodat zijn mond gesloten bleef.

Nee, met *soudarion* wordt de lijkwade van Jezus bedoeld, door de Synoptici *sindon* genoemd : een groot stuk linnen dat heel het lichaam be-

JOHANNES EN PETRUS HAASTEN ZICH NAAR HET GRAF.

Schilderij uit 1898 door Eugène Burnand (Parijs, Musée d'Orsay). Beide apostelen rennen bijna letterlijk het schilderij uit. Prachtig weergegeven is hun gelaatsuitdrukking, waaruit liefde, hoop en geloof spreekt, zonder dat zij de volle draagwijdte daarvan kunnen bevatten.

dekt, van voren en achteraan, en dat op zijn plaats gehouden wordt met windsels (*othonia*). De term is bijgevolg niet verwant met het Latijnse *sudarium* (zakdoek), maar met het Aramese *soudarâ*, een brede, omlaag hangende sluier zoals die tot op vandaag in het Oosten veelvuldig voorkomt. In de Targomvertaling van de Bijbel wordt deze term gebruikt voor de sluier waarmee Mozes zijn gelaat bedekt als hij na de ontmoeting met God van de berg Sināi afdaalt.

In het halfduister van het Graf ziet Simon Petrus twee verschillende zaken: enerzijds de losgemaakte windsels, die op de grond liggen (*keimena*), en anderzijds de « lijkwade ». Om de toestand van die lijkwade te beschrijven, herneemt Johannes het werkwoord *entulissein*, dat Mattheüs en Lucas gebruikt hadden om de handeling van Jozef van Arimatea te formuleren: hij « rolde » (*enetulixen*) het Lichaam van Jezus in de lijkwade. In zijn passieve vorm onderstreept dit zeldzame werkwoord op een levendige manier dat de lijkwade, zonder inhoud deze keer, « opgerold » is, opgevouwen en neergelegd « op een andere Plaats ». Die laatste uitdrukking heeft hier een plechtige betekenis, die we in verband moeten brengen met het woord dat de engelen richten tot de heilige vrouwen als ze hen uitnodigen de plek te beschouwen waar Jezus was neergelegd: « Ziet hier de Plaats » (*ide ho topos*) (Mt 28, 6; Mc 16, 6). De Griekse term is de precieze omzetting van het Hebreeuwse woord *maqôm*, dat in de Bijbel naar Jahweh verwijst; zo roept Jacob na het ontwaken uit zijn droom uit: « Hoe ontzagwekkend is deze Plaats! Dit is het Huis van God en de poort van de Hemel! » (Gn 28, 17).

⁸ Nu ging ook de andere leerling binnen, die het eerst bij het Graf was gekomen. Hij zag en geloofde. Wat « zag » hij? De zorgvuldig opgerolde lijkwade, die niet zomaar op de grond gevallen was, maar ordelijk opgevouwen, weg van de windsels. Wat « geloofde » hij? Dat Jezus uit de doden was opgestaan. De lijkwade die eerst het Lichaam van de dode Christus omwikkeld had, is nu verlaten door dat Lichaam dat tot leven gekomen is. Ongetwijfeld heeft Johannes de methodische manier van doen van Jezus herkend, die op dezelfde wijze zijn reisdelen opvouwde. Plots, in een flits van licht, « ziet » hij de hand van Jezus aan het werk!

⁹ Want ze begrepen de Schrift nog niet, dat Hij uit de doden moest opstaan. We hebben een gelijkaardige bekentenis gelezen toen Jezus, na het verjagen van de verkopers uit de « heilige Plaats », zei: « Breekt deze tempel af en in drie dagen zal

Ik hem weer opbouwen » (Jo 2, 19). Sint-Jan geeft toe dat de leerlingen dit raadselachtige antwoord pas later begrepen, toen de Joden hun Meester wilden vernietigen; maar drie dagen later *stond Hij weer op*. Pater Lagrange geeft een uitstekend commentaar: « Als de twee leerlingen de Schriften begrepen hadden, dan had Johannes geloofd zonder eerst te moeten vaststellen; nu zegt hij dat zijn geloof geboren is uit de vaststelling. Het zijn dus niet de oude teksten die het geloof in de Verrijzenis hebben doen ontstaan, maar de feiten.

¹⁰⁻¹³ Toen gingen de leerlingen weer naar huis. Maar Maria bleef buiten bij het Graf staan wenen... Zij is gebleven, want haar hart loopt over van liefde. Als de engelen haar vragen: « Vrouw, waarom weent ge? » antwoordt zij: « Omdat men mijn Heer heeft weggenomen. » Zij zegt « mijn Heer » alsof ze helemaal alleen is: buitensporige liefde!

¹⁴⁻¹⁵ Toen zij dit had gezegd, keerde zij zich om en zag Jezus staan; maar zij wist niet dat het Jezus was. Ook dat is uit het leven gegrepen: na in het donkere Graf naar de engelen gekeken te hebben, draait zij zich om naar de aanbreekende dag; in het tegenlicht en doorheen haar tranen herkent zij Jezus niet. Maar Jezus sprak tot haar: « Vrouw, waarom weent ge? Wie zoekt ge? » In de mening dat het de tuinman was, zei ze tot Hem: « Heer, zo gij Hem hebt weggehaald, zeg me waar ge Hem hebt neergelegd... » Wat is er in een tuin normaler dan te denken dat men met een tuinman te maken heeft? Pater Lagrange: « Ze kijkt trouwens nauwelijks naar hem. Haar gedachten zijn elders, ze is zo bezig met Jezus dat ze zelfs zijn naam niet vernoemt. Kan ze aan iemand anders denken? »

¹⁶⁻¹⁷ Jezus zei haar: « Maria! » Zij keerde zich naar Hem toe en zei in het Hebreeuws: « Rabboeni », dat wil zeggen: « Meester! » Ze werpt zich aan zijn voeten en houdt ze vast, niet om te verifiëren dat Hij verzezen is, maar om de heilige stigmata met kussen te bedekken. Aan de voet van het Kruis heeft zij de smartelijke wonden kunnen aanschouwen; nu ziet zij diezelfde wonden, maar glorieus. Ze wil Jezus voor zichzelf alleen houden, maar Hij houdt haar vriendelijk op afstand: « Houd Me niet langer vast [en niet: Raak Me niet aan] want nog ben Ik niet naar de Vader opgestegen. Maar ga naar mijn broeders en zeg hun: Ik stijg op naar mijn en uw Vader, naar mijn en uw God. »

Sinds Hij verzezen is, zijn de leerlingen voor Hem niet langer dienaars, maar « broeders », zoals Hij al verkondigd had hoog op het Kruis: « Ik zal uw Naam verkondigen aan mijn broeders » (Ps 22, 23).

broeder Bruno van Jezus-Maria

Nederlandstalige uitgave van *Il est Ressuscité! La Contre-Réforme Catholique au XXIe siècle*.

Stichter: † Abbé Georges de Nantes.

Hoofdredacteur: Broeder Bruno Bonnet-Eymard, Maison Saint-Joseph, F-10260 Saint-Parres-lès-Vaudes.

Verantwoordelijke uitgever: L. Oorts, Heideweg 14, B-2980 Zoersel.

Abonnement voor binnen- en buitenland: € 15. Steunabonnement: vanaf € 20.

Rekening 000-3302057-80. IBAN: BE47 000 3302057 80. BIC: BPOTBEB1.

Internet: <http://nl.crc-resurrection.org/> – E-mail: hij.is.verzezen@gmail.com